

DOMOLJUB

ŠTEV. 52. MESAČNA PRILOGA NOVICE V SLIKAH LETO 42
V LJUBLJANI DNE 24 DECEMBRA 1929

Cena 58 Din. za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 40 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Ob dvojnem prazniku.

Praznik rojstva našega najvišjega Gospoda in Kralja ter zlatomašniški jubilej njegovega vidnega namesnika, sv. očeta Pija XI.

Mir ljudem, prvo in osnovno sporočilo Sina božjega, ko je stopil na svet. Mir v duši, mir v družini, mir v državi. Toda samo mir božji, mir, ki ima vse svoje korenine iz postav in resnic božjih. Brez teh miru biti ne more, zakaj Bog je človeka prav tako ustvaril za resnico in postavbo božjo, kot je ustvaril ribo za v vodo. Vrzi ribo iz vode — pogini! a bo, odvzemi človeštvu postavbo in resnico božjo, pa bo

**Usem našim
naročnikom - čitateljem**

propadlo. Zato je mir brez resnice božje samo prevara, kot je prevara umetno vzdrževanje življenja polom močnih injekcij. Nekaj časa gre, potem pa toliko hitreje propade.

Kar je namreč zgrajeno na laži, se zruši. Lansko leto je arhitekt sezidal v Pragi novo hišo. Pravil: fundament je trden in siguren. To je bila laž. Hiša se je podrli, ker je bila sezidana na laži. Predvojna Evropa se je podrli, ker je bila sezidana na ogromni laži: državi ni treba božjih postav in država je sama sebi bog. Evropa je zato zgubila mir in se zrušila v medsebojnem klanju.

In danes? Ali se današnje države zavedajo, da je Bog nad njimi in da tudi zanje velja božja resnica? Če bi se ne, bi šli nasproti novi veliki nesreči, ki ne bo manjša od pravkar minule.

Morda je vprav ta strah tisto, kar človeka danes prav posebno vleče k jaslicam, k Detetu, ki edino more dati mir, kakršnega svet v vsej svoji modrosti in zvitosti, napredku in znanosti, kulturi in civilizaciji dati ne more.

Morda je vprav ta strah tisto, kar na-

mestnika božjega Sina, sv. Očeta, postavlja v tako svetlo luč, da zre nanj vesoljno človeštvo brez razlike narodov in celo brez razlike ver kot na edino trdno točko, na katero se mir božji med narodi še opreči more.

Ko so 18. t. m. vsi zastopniki raznih držav v Vatikanu sv. Očetu ob priliki zlatomašniškega jubileja voščili srečo, tedaj je med drugimi rekel poštanik republike Brazilije: »Izvršujoč svojo nalogo imamo to'žilno zavest, da voščiti papežu srečo se pravi voščiti jo vesoljnemu človeštvu; zakaj na mora'ni višini, kamor ga posavlja Njegovo sveto zvanje, ne more želeči drugega kot blaginjo vseh. Med bistvenimi pogoji te blaginje pa hočem omeniti en prav poseben pogoj, katerega narodi, krvaveči iz globokih ran in ožaloščeni ob bridkih spominih, najbolj potrebujejo: mir...

**blagoslovljen sv. večer
milosti polne praznike**

Zakaj, naj mi bo dovoljeno to poudariti, ali mi priznavamo, da so vsi ljudje bratje iz istega nebeškega Očeta, ali pa utajimo besedo in ljubezen Tistega, v čast katerega je bilo izgovorjeno najlepše sporočilo, ki ga je čul svet — Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.

Državnik se zaveda, da mir človeštva stoni samo na resnici božji: da smo si vsi ljudje in narodi na zemlji bratje, bratje Kristusovi in sinovi istega skupnega Očeta.

In baš naš zlatomašnik na Petrovem prestolu je tisti, ki je ponovno iz vseh zablod in zmot, v katerih bega sedanji svet, s krepko in odločno roko dvignil zastavo resnice in pravice, tako da so jo slišali vsi, tudi tisti, katerim je bila neprijetna.

Vprav ta božja resnica je tista, ki je zmožna, da reši svet pred novo veliko ka-

tastrofo, v katero jo žene sovraštvo, nenasična pohlepnost, nerazumljiva nadutost nekaterih, ki se igrajo z usodab narodov in držav.

Velika poteza v značaju sedanjega sv. Očeta je tudi nenavaden pogum in izredna neustrašenost, kadar je treba krepko zadržati z božjim naukom v močni tok usodopolnih zablod, ki groze uničiti človeštvo. Sveti oče je velik planinec ter je kot tak plezajoč po visokih in gladkih ledenikih ponovno gledal smrti v obraz. Zato sv. Oče ne vidi nobene nevarnosti, kadar je treba mogočnjakom tega sveta pogumno povedati v obraz: to ti je dovoljeno in to ti ni dovoljeno, to je pravica tvoja, to pa je neizpodbitna pravica Cerkve, namestnice božje. Vprav ta pogum, ki je pogum Sina božjega pred njegovimi zemeljskimi sodniki, je tisti, ki rodi toliko resnično krščanske srčnosti in požrtvovalnosti, kakršna se danes v največji meri kaže v misijonih, v onih državah, kjer preganjajo božji nauk — v Mehiki in Rusiji, in še drugod, kjer katoličani vedno bolj neustrašeno gredo v boj za duše svoje in duše svojih otrok. Neustrašena vera je pridevek sedanjega papeža po starih preteklih. Naj bi ta neustrašena vera našega

**iskreno želita
uredništvo in uprava
DOMOLJUBA**

skupnega Očeta vedno bolj pronica tudi v naša srca, v naše družine in našo javnost.

Sedanji sv. Oče pa hoče še več. Ne samo, da sam vedno o pravem trenutku dvigne prapor resnice, da pove besedo božjo neustrašeno, če zveni prijetno ali neprijetno, sv. Oče hoče tudi, da vsi katoličani brez izjeme, tudi laiki, vsak po svoji moči pomagajo udeleževati in oživitviti besedo božjo v zasebnem, družinskem in javnem življenju. Sv. Oče kliče v katoliško akcijo. Beseda božja je bila v liberalnih in socialističnih zablodah, v katerih je plavala in še vedno plava krščanska Evropa,

KAJ JE NOVEGA

d Ne prezrite! Današnji številki »Domoljuba« smo priložili položnice. Vljudno prosimo, da nam prijatelji našega lista čimprej pošljejo naročnino, ki znaša za vse leto 38 dinarjev. In še to prosimo: Ako bi kdo želel, da se mu »Domoljub« z novim letom pošilja na drugačen naslov, kot doslej, naj nam stari, kakor tudi novi naslov sporoči na posebni dopisnici.

Položnica se izpolni tako, da se nanjo napiše tisti naslov, na katerega Domoljub prihaja. Ne pozabite pri tem na hišno številko in zaščitno pošto!

d Hrva je v Beogradu. Na kraljev god je prišlo v Beograd številno odposlanstvo Hrvatov pod vodstvom zagrebskega župana Srkulja. Deputacija je bila v Beogradu zelo slovesno sprejeta ter je bila tudi v avdienci pri N. Vel. kralju. Ob tej priliki je imel zagrebski župan znamenit govor, v katerem je poudarjal naše prave sklopnosti. Srbov, Hrvatov in Slovencev v eni državi Jugoslaviji in neomajen sklep ohraniti to državo pred vsakotero nevarnostjo. Nato se je kralj zahvalil deputaciji v zelo prisrčnem nagovoru in se z vsakim članom deputacije še posebej pogovarjal. Kralj je Hrvatje tudi pogostil. Zvečer je bila na čast Hrvatov priredena sijajna baklata.

d Dr. Korčec v Nemčiji. Kakor poroča agencija Avala, se je minister dr. Korčec dalj časa mudil v Nemčiji, kjer ga je v Berlinu sprejel tudi predsednik republike Hindenburg.

d Kmetijski odbor za kranjski okraj. V Kranju se je vršilo dne 16. decembra prvo zasedanje okrožnega kmetijskega odbora za kranjski okraj. Izmed 20 članov je bilo navzočih 19, trije posvetovalni člani

polisnjena iz javnega življenja v ozko družinsko svetlobo, in žal le prevečkrat tudi iz družinskega kroga v skrajni kotiček človeškega srca. Ne, ne, beseda božja ni zato, da je skrita pod mernik in se uporablja samo takrat, kadar je človek v skrajni sili, beseda božja je zato, da osvoji s'černo človeško dejanje, ne samo eno uro pod cerkvenim korom ob nedeljah zjutraj, temveč tudi v družini, v gostilni, v javnem življenju, vedno in povsod. Beseda božja mora biti dinamična, kakor pravi, mora biti kakor motor, ki žene s'černo naše dejanje, pa nastavi tudi slabo delo, kadar je treba.

Hvala! moramo biti katoličani Bogu, da imamo skupnega Očeta na Petrovem prestolu. Očeta, ki nam ohranja resnico božjo, rešiteljico naših duš, naših družin in človeške družbe.

Imamo Očeta, ki nam vliva v srce poguma in neustrašenosti, kadar vidimo, kako sem in tja satan dviga svojo glavo, da bi udaril Cerkev stoječo na skali.

Imamo Očeta, ki nas zbira okrog sebe v veliko armado bojevnikov božje besede, da bi le-ta pronicala v sleherno družino, jo prečistila in prenovila po njej celotno človeško družbo.

ter okrajni načelnik vladni svetnik Josip Znidaršič in kot poročevalec odbora kmet. radz. Josip Sustič. Okrajni načelnik je v glavnih obrisih pojasnil pomen in smernice novega zakona o pospeševanju kmetijstva, na kar se je odbor ses'aval. — Za predsednika je bil izvoljen Franc Jamnik iz Podrečja, a za podpredsednika župan Josip Hajner iz Škofje Loke. V banovinski kmetijski odbor sta izvoljena kot člana Franc Bašar iz Strazišča in Franc Uršič iz Trate, za namestnika pa Josip Primožič iz Loma pri Trzinu. — Sledilo je sklepanje o načelnem programu za pospeševanje kmetijstva v kranjskem okraju.

d Skladba »Zdrava Marija« je najbolj uganjala. Nečavno je priredila Glasbena matica, zrano ljubljansko pevsko društvo več koncertov po raznih francoskih mestih. Na sporedu je bila tudi skladba znanega skladatelja dr. Schuberta iz Cella »Zdrava Marija«, ki je izbranim francoskim občinstvu vsenovsod izredno uganjala in jo je morala Glasbena matica večkrat ponavljati. Era izmed kitic omenjene pesmi pesnika g. župnika Meškota se glasi: »Ponočnik korakam po cesti, zvonov'la poslušam s'nev, a srce ah, uro nemirno, nrehresa mi glase odmev: Zdrava Marija!«

d Spakodranščina. V »Trgovskem listu« z dne 17. decembra 1929 čitamo: »Savetz O. R. »Sekcija Tekstilnih majstora, Beograd«, Poenkareva 13, pošilja raznim našim podjetjem svoja poročila o gibanju na delovnem trgu. Dobili smo slučajno v roke poročilo za november 1929, pa se moramo v resnici čuditi, da si ura uprava te ustanove objavljati svoja poročila v spakodranem jeziku, ki mora v resnici žaliti vsakega človeka, kateri to čita. Prva dva odstavka poročila se glasita dobesedno: »Tokom ovo meseca upošeno: 2 obermajstora, 5 vebermajstora, 4 šlihtera, 2 kremelmajstora, 2 veberslošera, 1 hemičara i raznih stručnjaka za industriju trikotaže i čarapa i 28 radnika profesionista. Ostalo je bez nameštenja sa novo prijavlenim za mesec december: 2 tekstilna hemičara: 3 šlihtera, 5 obermajstora, 22 vebermajstora, 8 monter i tehničara, 4 štrikmajstora, 2 spinmajstora, 6 manieu'ana, 3 konfektionara, 2 eušnajdera, 1 delovodja i više tekstilnih radnika, profesionista.« — Organizacija, ki ima nimen, kakor sama pravi, da štiti domačo delovno moč, naj bi se predvsem sama naučila, kako se ta delovna moč naziva v prostem domačem jeziku.

d Za pivovarno gostilničarjev v Laškem se je že osnoval odbor, ki vodi pripravljala dela za gradnjo. Osnovni kapital bo 12 do 15 milijonov dinarjev. Z gradnjo se prične že spomladi. To bo huda konkurenca dosedanemu pivovarniškem kartelu.

d Muslimani se vračajo. Po vojni so mnogi naši muslimanski državljani zapustili Jugoslavijo, ker so hoteli ostati pod Turčijo. Tam so se naselili v Mali Aziji. Tu so oa toliko trpeli, umirali od lakote,

raznih boleznih in pomanjkanja, da je komaj majhen del še ostal živ. Ti preostali se sedaj vračajo v domovino, sestradani, bolni, brez sredstev. Domovina je pa le domovina.

d Polovanje v Jeruzalem. Dne 30. jan. odide o hrvatski romarji pod vodstvom župnika dr. Reša iz Čiba (Bačka) v Sveto deželo. Ostanjejo na potu 25 dni. Vsa pot s preskrbo in vstopnicami vred bo stala 8200 Din. Prijave do 10. jan. na g. župnika. Potne liste si mora oskrbeti vsakdo sam.

d Naše železnice. L. 1927. smo imei pri nas 8953 km železnic, lokomotiv 2019, ozkotirnih 552, potniških vagonov 5728, tovornih 59.552. Lokomotive so prevozi'e 69 milj. kilometrov. Porabile so 1.537.000 ton premoga. Vozilo se je l. 1927. 46 milijonov potnikov, na vsakega potnika priče 46 km voznje. Samo v ljubljanski direkciji se je vozilo 11 milijonov ljudi. Uslužbencev je bilo 62.391. Dohodki so znašali 2390 milijonov Din, od te vsote na potniški promet 717 milj. Na vsak kilometer je bilo 38.248 Din zgube.

d Za častnega občana je izvolil občinski odbor v Naklem monsignora profesorja v pokou gosp. Tomo Zupara. Gospod monsignor je dovolnil 21. decembra 90. leto starosti. Naj ga ohrani ljubi Bog do skrajnih mej človeškega življenja!

d Novo železniško progo Kragujevac—Kraljevo so slovesno otvorili dne 22. decembra t. l.

d Poljedelko ministarstvo je razdelilo plemensko živino, ki jo je bilo rabavilo v inozemstvu. Živina je bila oddana večnoma živinore'skim odsekom v severnih kraljih države z nalogo, da morajo poskrbeti do prihodnjega leta, da bo dovolj plemenske živine za vso državo in da v bodoče ne bo treba več nabavljati plemenske živine iz inozemstva.

d Sneg je začel naletavati 18. decembra v Beogradu. Drugi dan se je več alj manj pokazal skoraj po vsej Sloveniji.

d Mesecno drevo je ozečeno na Jesenicah. Zmota narave.

d Hotel »Črni orek« v Mariboru se je spreminil v »Hotel Orek«.

d Manjša poraba vina. Znani vinarski strokovnjak g. Andrež Zmavec se bavi v zadnji številki mesečnika »Naše gorice« z vprašanjem nazadovanja konzuma vina v Sloveniji in navaja, da je bila leta 1924. porabena tročarina na vino v Sloveniji na 480.500 hl vina, leta 1927. na 385.300 hl in leta 1928. na 352.300 hl. Posebno se je znižal konzum vina v buteljkah. V l. 1924. se je zatročarini 99.900 hl in leta 1928. 53.800 hl vina v buteljkah.

d Štirideset let je že zavarovan v bolniški Hagiaini Ivan Fert, pekovski pomočnik v Mengšu.

d Produkcijo rotacijskega papirja bodo z Novim letom omejile od 4 strojev na 3 stroje združene papirnice v Vevčah. Pri zadetih bo okrog 100 delavcev. Kot vzrok navajajo nezadostno domačo prodajo in nizke svetovnotržne cene, vsled česar se uvoz menda ne izplača.

d Na Ravnem na Jezerskem je umrl 14. decembra ondi bivajoči upokojeni župnik krške škofije zlatomašnik Janez Volavčnik. Pokoj njegovi duši!

d V Zagrebu je umrl v 69. letu starosti general-Hrvat Ante Plivelić. Bil je vedno dober narodnjak. V svojstvu generala in častnega adjutanta ga je svoj čas kralj upokojil.

d Povest o hrabrem dečku in nekoražnem volku. V Kuršumliji v Srbiji se je te dni pripetila nenavaden slučaj, v katerem se je s vojim junaštvom proslavil majhen deček. Ko so bili otroci spuščeni iz šole in so odšli domov, je eden med učenci svetoval svojim tovarišem, naj si natrpažo žepa s kamenjem, ker jih bodo po poti gočovo popadli psi. To so otroci tudi napravili. Pred vasjo Dankovićem se je pred njimi res pojavil velik pes. Učenci so se ga ustrašili in se spustili v dir. Samo eden od njih, najpogumnejši, je obstal. Deček je takoj spoznal, da se mora sam braniti pred »psom«. Izlekel je kamen ter udaril »psa« po črepiji tako, da je ta omedlel. Nato ga je dečko še dalje točkal po glavi in ga pobil. Ko je malček prišel domov, se je pohvalil, da je spotoma ubil hudega »psa«. Njegovi starši so takoj odšli na kraj sam, da bi ugotovili za kaj gre. Z grozo so srozali, da njihov pogumni sinček ni ubil psa, temveč — volka.

d Raz svislji je padel v skedenj g. Battis Ivan, bivši župan občine Konj in sedanji obč. svetnik občine Litija. Se je težko poškodoval in na levo oko sploh ne vidi. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

d Prah se mu je prihitro užgal. V bolnišnici v Murski Soboti so pripeljali z razstreljenim obrazom Žiger Štefana, hlapca pri trgovcu Vekoslavu Znidariču v Logarovich. Fant je z močnejšim streljal. Po neprevidnosti se mu je prah prehitro užgal, in ves naboj mu je zletel v obraz. Kožo mu je popolnoma požgal in bo sreča, ako ne bo še kakih hujših posledic.

d Ko sta se vlegla spat, se je razvil plin. V kamnolomu cementarne Split v Maidanu pri Kninu se je pripetila težka nesreča, pri kateri je plin usmrtil dva delavca. Nadstojnik Pavel Lisek iz Klana in delavec Mate Kerečič iz Dugopolja sta delala v kamnolomu do desetih zvečer. Da jima ne bi bilo hladno, sta zamažila ognje na ognjišču. Ko sta se vlegla spat, se je razvil plin, ki je usmrtil oba delavca. Zjutraj so ju našli mrtva. Z njima je poginil tudi pes, ki je bil v svoji hišici. Na kraj nesreče je prišla komisija, ki je ugotovila zastrupljenje s plinom.

d Požar. Dne 19. decembra je pogorelo gospodarsko poslopje, hlev in hiša Andreja Jenka, Goričane št. 23 ravno nasproti tovarne. Vnele so se raje v dimniku pri pothu za živino. Ker je bilo vetrovno, ni bilo mogoče poslopje obvarovati. Živino in opravo so rešili. Goreti je začelo, ko so ravno domači sedli h kosilu.

d Požarni stolp se je podrl. V zagrebški okolici je divjal pred dnevi velik vihar. Trgal je sicer le četrt ure, ali bil je takšen, kakršnega ne pomnijo v tistih krajih. V Samoboru je vihar podrl celo stari požarni stolp nad gasilskim domom. Požarni stolp je služil za vaje in za sušenje ocvil. Stolp je bil že star in trohnel, sreča pa je bila, da se ni podrl na gasilski dom, sicer bi bila škoda še večja.

d Velika burja je divjala v sredo dne 18. decembra v Hrvatskem Primorju. Povzročila je hud mrz. Morje je bilo zelo nemirno. Parniki iz Palmacije so prišli z velikimi zamudami. Zveza med otokom Pagom in Sušakom je bila pretrgana, dočim se je železniški promet normalno vršil. V Gorskem Kotarju je bila velika burja v Fužinah pa je snežilo. Na sušaški postaji je burja odnesla enemu vagonu streho, na potniških vlakih pa je pobila vse šipe. Na Sušaku samem je burja prevrnila voz s konji in voznikom. Voznik je moral v bolnišnico, konje pa so radi poškodb pobili. Burja je pomečala ob tla tudi več ljudi, ki so bili prepelani v bolnišnico. Burja je tudi pretrgala eno telefonsko zvezo z Zagrebom.

d V mrežo je ujel bobra. Kje na severnem Norveškem ali v Sibiriji že še ujamajo kakšnega bobra, pa tudi tam jih je bolj malo, toda, da bi se v Jugoslaviji posrečilo komu ujeti bobra, naši lovci ne bodo verjeli. In vendar se je to posrečilo baže pazniku lovskega revirja ob prekopu pri Vrbasu v Vojvodini. Bobra je ujel v svojo mrežo. V prekop se odtokajo odpadki tovarne za konopljo in je voda zastrupljena. Bobro zato pod vodo ni mogel rabiti svojih zob, da bi pregrizel mrežo in se je zadušil. Redka žival je popolnoma dorasčena in tehtala nad 16 kg. Srečni ribič je dobil za bobrov kožuh 600 Din, pa se že kesa, da ga je prepoceni prodal. Lovski paznik trdi, da je ob prekopu še več bobrov. Seveda, če so res bobri.

d Pri novomeški davkaritvi so prišli na sled številnim poneverbam, ki so se godile lanske in deloma tudi prejšnja leta. O tej stvari bomo še poročali.

d Abstinentska dočakala 92 let. Dne 15. decembra t. l. je umrla na Drami pri StS. Jerneju najstarejša žena v župniji, 92 let stara zasebnica Marija Banič. Zanimivo je to, da je bila vse svoje življenje abstinentska in to v vinorodnem kraju, ko je imela vsak čas priliko za uživanje alkoholnih pijač. Imenovana je kljub veliki revščini dočakala visoko starost.

d Družbo za proizvodnjo koksa hoče ustanoviti več zasebnih jugoslovanskih rudarskih podjetij, ki so že namenile v ta namen 10 milijonov dinarjev osnovne glavnice. Takega podjetja v Jugoslaviji še nimamo.

d Ta pa najbrž ne bo več kradel kokoši. Sodišča v Srbiji strogo preganjajo razne zločine. Pred sodiščem v Jagodini se je te dni zagovarjal Milan Radovanović iz sosednje vasi Malega Popovića. Pred dvema mesecema je v družbi več sokrivcem ukradel neki sosed, madi vdovi osem kokoši. Lastnica jih je pri tatvini zasačila, toda Radovanović jo je surovo pretepel. Sedaj je dobil kazen, pet let težke ječe.

d Kadar se ne spoštuje sedma božja zapoved. V zagrebški elektrarni so odkrili ogromne tatvine bakrene žice. Tatovi so odvažali žico iz skladišča v ulici Barona Filipovića kar z vozovi; v mestni okolici so žico ožgali, takov da je bila črna, nato so jo pa prodajali kot staro žico. Tatove so zasačili in zaprli. Škoda mestne elektrarne je ogromna. — Brez božjega zakona tudi svetne postave ne pridejo do polne veljave.

Zakaj se še vedno mučite

z mrcanjem in trenjem perila, ko vendar z Schichtovim RADIONOM lahko tako enostavno in udobno perete? Način je sledeči:

1. Običajno namakanje preko noči. 2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati. 3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se bode, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

d Po dolgih letih je našla sinov grob. V Beogradu živi, kot tisoče in tisoče mater po vsem svetu, nesrečna gospa Maksimovičeva. Pred štirinajstimi leti ji je na fronti padel sin, podporočnik Djordje, ali mati ni odtedaj vedela niti za njegov grob. Pred dnevi pa je čitala v časopisih, da je društvo »Knežinja Zorka« zgradilo v Nišu nagrobnik, v katerem so shranjene kosti padlih junakov. Nagrobnik pa je zgrajen prav nad grobom — podporočnika Djordja Maksimovića iz Belgrada. Gospa Maksimovičeva je zvedela tako za sinov grob! Svečana blagoslovitev nagrobnika v Nišu se je vršila 15. decembra. Prisostvovala ji je s solzami in materinsko žalostjo tudi gospa Maksimovičeva, ki jo je v štirinajstletni nesreči doletela vsaj ta sreča, da je našla in da ve za sinov grob.

d Z vlaka je padel v bližini Trbovelj 21 letni trgovski potnik Vincencij Sever, doma z Viča pri Ljubljani. »Pozdravite mi mamico,« so bile njegove zadnje besede.

d Zgorela je viničarija Marije Peklar v Rinčevi grapi pri Ljutomeru.

d Letos mine 40 let, odkar sta stopila v veljavo na ozemlju sedanje dravske banovine zakon o bolnišnem in nezgodnem zavarovanju. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je proslavil štiridesetletnico s slavnostnim zborovanjem dne 21. decembra 1929. Uvodni govor je imel komisar urada g. Miha Krek, o razvoju in sedanjem stanju socialnega zavarovanja je poročal g. dr. J. Bohinjec in o zdravniški službi v socialnem zavarovanju je govoril šef-zdravnik g. dr. Ivan Zajec. Okrožni urad ustanovi v spomin na štiridesetletnico poseben »Protituberkulozni fond«.

Pravilna odločitev!

Poleg vode igra pri pranju največjo vlogo tudi m'lo. Uspeh pranja je odvisen od njege, valed česar je v interesu gospodinjice, da kupuje najbolje. Tako m'lo, ki vzdražuje vse doure lasinosti je poznano terpentinov.

milo Gazela

po katerem se dan s na s oisote
gos. odinili

d Nesreča nikoli ne praznuje. Iz Do'a pri Rimskih Toplicah se je vozil čomov s smarčeto čevljarski mojster Ivan Supan s svojim sinom Pepijem. Sredi poti se je konj splašil ter zdirjal na hučem klanecu navzdol proti Breznu. Sina, ki se je za vedel položaja, je vrglo z voza, da je zadobil pri padcu težke poškodbe na glavi. Očeta pa, ki je hotel konja umiriti, je vrglo pod konja. Ta mu je s kovitom presekal očesno, oziroma nosno duplino. Nalo ga je v klet voz toliko časa za sabo, dokler ni zadel ob drevo, kjer je obital. Ponesrečenca so prenesli v najbližjo rudniško hišo, jali roparji po vratih, a ko so videli, da ne nik dr. Čeče iz Laškega. Zjutraj so ga prepešali v celjsko bolnišnico. Po zdravnikovi izjavi je upati, da bo ozdravel.

d Pri padcu v kuhinji si je prebila lobanjo. Pelteina Jože a Turšič, rejarka pri g. Hladniku v Mariboru je padla v kuhinji tako nesrečno na tla, da si je pri padcu prebila lobanjo in je na posledicah poškodbe podlegla.

d Čreva so ji visela iz trebuha. Čuden in skoro neverjeten slučaj se je zgodil na Mirni. Ko je prišla služkinja posadnika in trgovca S. na Mirni v Hlev molst krave, je dobila eno izmed krav vso razrgano in koraj še pri življenju. Ponoči so prišli v Hlev domači psi volčaki in se lotili uboge živali. Imela je zadnji konec ves razrgan, da so ji čreva visela iz trebuha. Pri obrambi si polomila rogove. Ubogo žival so takoj si polomila rogove. Ubogo žival so takoj ubili in jo rešili groznih bolečin.

d Pri hripi, bronhitis, vnetju mandljev, pljučnem kataru, zaslezenju v nosu, sapniku in grlu, obolenju ušes in oči skrbite za to, da se želodec in črevo večkrat temeljito izčisti z naravno »Franz-Josef« grenčico. Sloviti strokovnjaki v zdravilstvu potrjujejo, da zelo dobro de »Franz-Josef« voda trpečemu sloveštvu pri rdečici in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Boj Trojičanov z roparji. V nedeljo 15. t. m. ob 10 ponoči so napadli slovenski čarugarji ali prpiči prodajalno in gostilno pri »Bleku« na Vrhu pri Sv. Trojici pri Moravčah. Domenili so se, da najprej uidejo gospodarja, ženske pomečejo ob tla, nato pa oplenijo prodajalno. Gospodinja je slučajno slišala ta tajni pomenek čarugovcev v veži, pa je stekla k sosedu Martinovcu na pomoč. Sosed, korajžen možak, je prihitel takoj na pomoč, toda čarugovci so ga napadli do njegovega doma. Pred hišo se jim je mož ustavil, pograbil vile in hotel predreti glavne roparja. A ko so navalili vsi trije roparji nanj, se je le s te zavo rešil iz roparskih krempljev, ušel v hišo ter zaklenil vežna vrata. Dolgo so zbijali roparji po vratih, a ko so uvideli, da ne kjer mu je nudil prvo pomoč okrajni zdravnik nazaj v prodajalno. Po hiši so vse prebrskali, iskali so menda v prvi vrsti denar. Potem so se napili žganja tako, da so ob dveh zjutraj pijani obležali po tleh. Trojičane so nato šli v hišo, oboroženi s sečirami, motikami, vilemi, popadli roparje, jih z vrvmi povezali, naložili na voz ter odpeljali v Domžale na orožniško postajo, odkoder so jih orožniki odpeljali v sodne zapore na Brdu.

Fantje - voaki pozdravljajo.

Zagreb. Vesele božične in novoletne praznike želimo vsi slovenski fantje, službojci pri vojakih v Zagrebu: Kaplani: Ignacij Loje, Dolan a vas p. Ribnici, Joško Štali, Fornikovo pri Velikih Laščah, Redovci: Senca Toni, Ljubljana, Zakrajšek Franc, Podkraj pri Vel. Laščah, Adolff Marci, Foznikovo pri Vel. Laščah, Franc Zima, Mojstrana, Selan Jože, Zgornji Kater, Sušteršič Jože, Špodnja Stoka, Kozina Karol, Leden a vas pri Ribnici, Cimerman Avgust, Dev. Mar. v Polju, Šmerov Franc, Loden a vas pri Logatcu, Jurman Franc, Kočevje, Pakiz Ivan, Sedružica.

Petrinja. Slovenski fantje druge baterije, 4. havb. div. 25. art. polka: Franc Šruncelj, Paradišče, Joško Polha, Gor. Erezovica pri Presejcu, Alojzij Sitar, Grice Anton, Habjan Pavle, Skofja Loka, Urben: Janez, Ludvik Hribar, Dev. Mar. v Polju, Peter Esvik, Kranj, Egidij Koda, Perčin Jakob.

Novi Sad. Vojaki, službojci v Novem Sadu: Teklonisti: Franjo Bohinec iz Ljutomera, Ivan Oržen in Ludvik Merlić iz Ljubljane, Franjo Hasovec, Josip Kenc in Josip Žižek iz Ljutomera.

Velika Kikinda. Fantje-vojaki 5. artill. polka: Ivan Zelar, Cora pri Čerknici, Janez Maru iz Trebnega, Jože Fajer, Alojzij Rigler iz Ribnice, Franc Pavlič iz Črehova, Janez Petek, Ivan Račar iz Vrhpet, Anton Ponikvar, Jože Može, Anton Miklič, Ivan Mohar, Jože Golob, Janez Klobučar, Ivan Gradinar, Jože Zupančič, Franc Temišč, Josip Knap, Leopold Barčarič, Anton Ešlić, Franc Pavce, Anton Dolina, Anton Sušteršič, Jakob Hra, Ivan Lavrič.

Sarajevo. Slovenski fantje v štabu II. armijske oblasti: Franc Mehle, Paradišče, Albin Tomšič, Špodnji Kater, Franc Justin, Eled, Franc Umek, Franc Novak, Alojzij Lečnik, Mihael Šomer, Martin Ploht.

Mostar. Slovenski fantje, službojci v 1. četi 1. bat. 54. pešpolku: Filip Franc, Zidni most, Janez Pust, Jože Vištnikar, Trbovlje, Jože Selan, Jože Grm, Liti a, Jerman Franc, Mokronog, Salomon Ignac, Korozor Matija, Zupan Franc, Radeče, Hauptman Ivan, Dol pri Hrašniku, Štritar Polde, Rimske Toplice, Zorko Anton, Jurkloster, Bregar Karl, Celje, Miklavčič Anton, Ljubljana, Renko Mihael, Dobovec, Štokar Anton, Šostanj.

Varazdin. Vsi slovenski fantje, službojci pri 36. pešpolku: Tone Malec, Plinina pri Rakku, Anton Gabrovšek, Horjul, Franc Petkovšek, Podlipa, Franc Puh, Rob pri Vel. Laščah.

Zagreb. Stara »Domoljubova« naročnika in prijatelja, sedaj pri 53. pešpolku: France Brečič iz Podipe pri Vrhniku in Karol Rozman iz Hledertice.

Zagreb. Slovenski fantje, službojci pri 35. pešpolku: Franc Ferme, Velika Kostrevača, Anton Podbreznik, Filip Zajamšek, Josip Daria, Anton Bečaj, Josip Cimeru, Franc Kupret, Feliks Čanč in Anton Lavrič.

Vinčevci. Vsi slovenski fantje-vojaki 17. pešpolka: Franc Nožek, Anton Čobehar, Josip Knašec iz Novega mesta, Ivica Kržan od Sv. Trojice, Josip Grličič, Vialo Katež, Alojzij Kmetec, Ivan Črnčić iz mariborskega okraja.

Sarajevo. Podčastniki, službojci v šoli za rezervne oficirje: Egidij Ježek, Aloz Bernard, Aloz Stržinar, Ljubljana, Janez Mahkovič, Janče, Blaž Kralj, Tržič, Jakob Fortnerič in Anton Turek, Pljuska gora, Rudolf Pavlič, Arst.

Iz naše tuline.

(Evelth. Minn., U. S. America.)

Začelo je snežiti, priiska že precej hud mraz, bliža o se božični prazniki in leto se pogreza v globoino zgodovine. V dolgih večerih se pa kratkočasimo in prebiramo časopise; posebno priljubljen nam je »Domoljub«, ker popisuje vse novice iz naše nam rodne domovine, ki nam ne gre iz spomina. Vedno so nahajamo v dnu med svojimi nam dragimi!

Tu so delavske razmere jako slabe. Vse se je izpremenilo. Dostikrat smo poslušali pogovore starih Amerikancev, kako se je delalo in živelo takrat. Danes pa se je spremenilo zelo, zelo veliko. Če bi prišli danes v deželo, bi se morali vse na novo učiti. Sami stroji in zopet stroji, kar pa nam delavcem zelo škoduje. Nekateri grabijo milijone na kuge, nam pa te male cente nurgavajo. — Tu nas je jako veliko Slovencev, posebno starih, kateri so prišli pred svetovno vojno. Mlaših nas je bolj malo, ker oblasti ne dopuščajo vselevanja. — Želimo vsem čitateljem in čitateljicam najveselejše božične praznike in zadovoljno novo leto 1930. Do svidenja! John Skorin, Aloz Debeh, Mačevč Peterlin ter ostali živeti tu v Eve'ethu.

Nevo k'o, milesti polno.

(Ereighton v Canadi.)

Vesele in srečne božične praznike in milosti polno novo leto 1930 žele vsem slovenskim fantom in močem, žeram in dekletom ter vsem bralcem »Domoljuba« slovenski fantje Slav Anton, Slav Metka, Sitar Alojzij, Krmnar Jakob, Šmrka Ivan, Bregar Alojzij, Kovar Andrej, Strajnar Ignacij, Bratanič Jože, Rozman Alojzij.

(Našička Zutica.)

Ikrečno pozdravljamo vse čitatele in čitateljice »Domoljuba«. Obicni voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto! Alojzij Šarbec, Anton Mlekar, Anton Antončič, Janz Antončič, Janz Strle, Janez Ule, Franc Mihelič.

Se se bomo videli.

(Gardanne v Franciji.)

Okrog 2000 km daleč smo od Jugoslavije. Šest dni smo se vozili. Delo smo dobili v rudniku. Mogoče žanjejo za nami žene in dekleta. Ni treba. Če Bog da, se kmalu vidimo v Jugoslaviji ali v — Franciji. Želimo vesele božične praznike in srečno novo leto fantom, dekletom, močem in ženam, očetom, materam, sestram in bratom in vsem čitateljem »Domoljuba«. Jožef Butala, Nikola Sopčič, Tomaž Južič, Anton Neret, Peter Korodac, Janez Volkmar, Mihael Krkovič, Ivan Čadež, Alojzij Oven.

Topli pozdravi premogokopnih delavcev.

(Merlebach v Franciji.)

Slovenski fantje, delavci v premogokopu, pošiljamo svojim sorodnikom prijateljem in znancem v domovini, kakor tudi vsem čitateljem »Domoljuba« tople pozdrave in jim voščimo vesele

Ljudska samopomoč v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživlja vse zdrave osebe od 1. do 60. leta in izplača do največ 53,00 Din na odpošab, zahtevaje brezplačno pristopno izjavo.

božične praznike in srečno novo leto. Albin Pavlič, Vel. Brusnice, Anton Skrabar, Rina Topič, Jože Luzar, Ljugarje, Anton Jurkovič, Srednj. potok, Mito Jerbic, Kupa, Pavel Lubej, Pragersko, Feliks Streinar, Sv. Martin, Andrej Španinger, Pragersko, Ludvik Gajsi, Pragersko, Vinko Gaš, Pragersko, Anton Pepeljak, Pragersko, Martin Pavlinec, Velelje, Peter Kopic, St. Jakob ob Savi, Josip Juvan, Vače, Franc Koprivec, Kloblje, Ivan Kobiliček, Pretrž, Josip Gobor, Rajhenburg, Janez Ajdčnik, Rajhenburg, Avgust Vidregar, Vidregar, Franc Lesjak, St. Janž pri Velenju, Janez Kobula, Rogaska Slatina, Franc Batič, Blagovica, Alfonz Bolla, Domžale, Karol Jazbec, Rajhenburg, Alojzij Zemljak, Rajhenburg, Peter Matček, Rečica Laško.

Vsem skupaj bratski »Bog živi!«
(Egghelshoven v Holandiji.)

Večina tukajšnjih Slovencev je z poslana pri prejemkopih. Nas je precej Slovencev namreč, in ima svoje društvo sv. Barbare. Člani dobivajo redno vsak teden »Domoljuba« in tudi »Slovenec« je naš zvesti tovariš v tujini, saj nam prinaša vsak dan vesele in žalostne novice iz naše mile domovine. Vesele božične praznike in srečno novo leto voščimo vsem bralcem in bralkam »Domoljuba« in h koncu zaželimo vsem skušaj bratski »Bog živi!« Franc Klinar, Mimi Klinar, Francka Koser, Jože Mlakar, Jože Palčič, Anton Gorenc, Alojzij Gorenc, Janez Kolenc, Franc Kolenc, Jože Grivec, Janez Spolenak, Franc Gerič, Martin Kaust, Anton Uršič, Joško Martinčič, Ivan Zupančič, Anton Šmon.

Opomba uredništva. Lepo se zahvaljujemo za prijazna voščila, želeč vsem, ki so šli s trebnim za krubom v tujino, da se kmalu vrnejo zdravi in srečni v domači kraj. In še to želimo: Naj bi vsem dragim slovenskim iselencem skoraj dala slovenska domovina dela in jela, da se bodo lahko zopet v krogu domačih v slovenski hiši ob milih slovenskih jasleših še dolgo let radovali velikega praznika rojstva Odršenikovega.

Dve novi povesti v »Domoljubu«.

LORENSKI UČITELJ

je prva povest, ki bo začela ob novem letu izhajati v »Domoljubu«.

Lorena je pokrajina ob levem bregu Rena in so jo Francozi po nesrečni vojski l. 1870. morali odstopiti Nemcem, v svetovni vojski pa so jo zopet osvojili.

Povest se godi l. 1924. Napeto popisuje boj globoko vernega in Franciji zvesto udanega lorenskega ljudstva zoper namero takratne francoske vlade, da se tudi v Loreni odpravi verska šola in nadomesti z brezversko. Vmes pa je vpletena genljiva zgodba uboge matere, ki v zvesti ljubezni čaka svojega izza vojske pogrešanega sina; ter še rahlo ljubezensko zgodbo značajne in tihe učiteljice hčere Orane.

PRETRGANO ZAGRINJALO

je druga povest, ki jo bo prinašal »Domoljub« obenem s prvo.

Obupajoča mati zdihuje ob smrtni postelji svoje male hčerke ter se pritožuje nad božjo pravičnostjo. Tedaj pa ji Angel smrti v preroškem gledanju odgrne zagrinjalo bodočnosti, ki čaka njenega otroka; ako mu Bog življenje ohrani. Mati vidi in spozna neskončno modrost božje Pre-

vidnosti ter se ponižno ukloni božjim sklepom, ki so polni dobrote tudi takrat, ko se zdi, da so trdi in krivični.

Večkrat pozabljena dolžnost.

Zdi se, da je včasih naravnost nemogoče tega in onega prepričati, kako važni in potrebni so nam v katoliškem duhu pisani častniki, listi in knjige. Kljub opominom papežev in škofov, kljub pridigam in predavanjem, kljub mnogim javnim oglašom ostanejo prav mnogi katoličani in to celo taki, ki se štejejo za dobre, povsem nedostopni in brezbržni. Prav zato se včasih človek nehoče vpraša: Kaj je vendar vzrok toliki duhovni lenobi, in ne moremo se, če trdimo, da je poleg drugih tudi ta vzrok, ker imajo mnogi čisto napačne predsodke, da so katoliški listi manj vredni, slabše urejani in da je branje katoliških listov nekako sramotno znamenje, da človek ni napreden in izobražen. Te vrste ljudje bi pač morali pomisliti, da videz še ni vse. Zrnec zlata je vendar več kot celi vagoni premoga. Pametna beseda modrega moža je več kot slavospevi nesposobnih. Zarek svetlobe in toplote je več kot gore ledenikov. Tako so tudi načela ki jih oznanjujejo katoliški listi, več kot cele kolone romanov in senačnih slik in pikantnih drobnarij svobodomiselnih in nevtrahnih listov, ki služijo skoraj izključno temu, da gojijo in netijo človeške strasti. Dasi tudi katoliški listi nudijo vse, kar dopušča zdrava pamet in božje in cerkve-

66

RAZNO

Cirkuški otrok

Vendar ta je začutila v sebi nepremagljiv odpor proti misli, da bi zdaj zapustila Dunaj. Dunaj, kjer ga je bila zadnjič videla, kjer ji je bil obljubil, da jo bo zopet posetil — okolico, ki je njegova domovina in kjer biva on v bližini.

Obšlo jo je neskončno hrepenenje in nemir. Saj vendar mora priti, saj je vendar rekel, da bo prišel. Mora priti! ... Ne, ničesar več ne bo zahtevala od njega. Zdaj ga noče več priklepati nase ... a rada bi še enkrat govorila z njim in mu povedala vse, vse ... Poiskal je s'ar o pismo in ga pripravila, da ga mu bo lahko takoj izročila, da bo videl in razumel, kako težek je bil tedanji njen položaj.

Pismo je bilo pripravljeno dneve in dneve — a Kurta ni bilo. V njeno hrepenenje so se prikradle slutnje. So ga morda užalile njene besede? Ali ni bila dovolj jasna ob razburjenem svidenju? Morda so ga bile že dosegle govorice. Govorice — ne, zanj ni moglo biti na teh govoricah ni sence resnice. Ali pa je bil zopet obolel, kot takrat po onem svidenju na nočni vožnji?

Dan za dnem je težje pričakovala — in dasi so pretekli tedni in tedni, dasi je Dahnow skoraj vsak dan prihajal k njej in je vedela, kako je ta prijatelj z Degenthalom, vendar se ni mogla prisiliti do tega, bi ga vprašala po njem.

Slednjič pa je vendar zmagal nemir v njenem srcu. Bilo je nekega večera, ko je bil že pozen mrak in ni bilo mogoče jasno videti drugemu v obraz.

Dahnow je bil prišel, da bi ji poročal in je zopet

načel vprašanje preselitve. Tedaj ni mogla več zadržati besede in vprašala ga je, če ni morda zadnji čas kaj slišal o Degenthalu. Hotela je vprašati hladno in vendar ji je trepetal glas od razburjenja.

Dahnow je prebledel; že tedne in tedne se je bal tega vprašanja. Zakaj iz vseh teh govoric in iz vsega njenega nemira je bil vendarle spoznal, da se je njeno razmerje do Kurta bridkeje končalo in da bi jo nova vest hudo zadela. Tudi on je bil zdaj vesel, da je bil mrak, v katerem ni bilo mogoče jasno videti drugega; tudi on je hotel odgovoriti hladno: Degenthalu je dobro; bil je pred nekajimi časi z njim skupaj in videl, da je od svoje zadnje bolezni prav dobro okreval; mnogo upanja polagajo tudi na njegovo ponovno bivanje na jugu, kamor namerava takoj odpotovati s svojo mlado ženo; že v kratkem se bo poročil s svojo sestro.

Povedal je. Vrlemu Meklenburžanu so stopile kaplje na čelo; trdo je povešal oči v tla, da ne bi srečal njenega pogleda. — Nobene besede ni bilo iz njenih ust, ne vzklila, ne solze, ne vzdihla. Nastal je dolga, gluha tišina, ko se človeku zdi, da bi slišal, kako drugemu utriplje srce.

»Tega bi si ne bila mislila,« je rekla nenadoma kakor sama zase. Ko je srce najhuje ranjeno, tedaj se posluži najpreprostejših besed; a v teh besedah je bilo neskončno razočaranje ... zopet je nastala tišina.

»Zdi se mi, da bom morala k očetu,« je rekla potem in vstala. Neprijetno so ji blestele oči iz mrtvaškega bledega obraza in celo njene ustnice so bile videti blede. Obrnila se je, da bi šla; a korak ji je tako omahoval, da se je morala opreti ob mizo.

Dahnow je skočil k nji, da bi ji pomagal.

»Nič ni hudega,« je rekla. »Postrežba me je utrudila.« In ko je zdaj odločno dvignila glavo, se je pokazala na njej skoraj ostra podobnost z njenim očetom.

ne zapovedi, toda vnanjost in privlačnost ni edino merilo, po katerem moramo presojati časopise in knjige. Kdor tako dela, je podoben kupcu, ki gre kupovat le v tisto trgovino, ki dela hrušč in trušč in svojo kričečo reklamo premeti kupcu, ne da bi se kupec vprašal, ali blago v resnici odgovarja tej zunanji vabi ali ne. Prav zato bi morali tudi bralci pri naročanju in kupovanju listov, časnikov in knjig bolj gledati na vsebino kot pa na vnanjo obliko in javno mnenje, ki je ponavadi vedno krivično katoliški stvari. Baš zato naj bi katoličani in posebej še možje in mladeniči — tako izobraženi kot preprosti — pokazali več ljubezni, več razumevanja za katoliške liste in knjige povsod in prav posebno še v javnih lokalih kot so brivnice, gostilne, koledvorske čakalnice, trgovine. Nič bati: boljših načel ne more nihče dati, kot jih je dal Kristus in katoliški listi so tisti, ki ta načela oznanjajo svetu. Kdor dela za procvit katoliških listov, dela za procvit posameznikov in človeške družbe.

Holandski duhovnik in delavstvo.

Znano je, kako dobro je v mnogem oziru preskrbljeno na Holandskem za oddotni delavski stan. Omenimo le stanovanjsko akcijo, ki jo vodi katoliški duhovnik dr. Poels. Sezidal je tekom desetih let 11.000 delavskih hiš za približno 20.000 družin. Lastnik teh enostanovanjskih hiš je odbor, kateremu načeluje omenjeni duhovnik, finansira pa zidanje teh hiš drža-

Dahnów jo je gledal plašno in proseče; gorko sočutje, ki je sijalo iz njegovih oči, jo je hipoma ganilo. Mehko so ji zadržetale ustne, kakor otroku, ki hoče jokati. Baron Dahnów, je rekla nekako proseče, »povejte mi, ali so bile lažnive govorice res tako verjetne?«

Bilo je vse storjeno, da bi jih naslikali kar najboljši resnične, je tiho rekel Dahnów.

A vi, kako pa ste vedeli vi, da niso resnične? je rekla nekoliko nepotrpežljivo.

Ker sem vas poznal, seve, nisem verjel, je rekel pošten Meklenburžan kar najbolj preprosto, a s tresočim se glasom; potem pa je urno pograbil za klobut in odšel iz sobe.

Nora skoraj ni zapazila, da je bil odšel. Ker sam vas poznal, seve, nisem verjel, je ponovila. O in on... on pa je verjel vse! je zaklicala ter si zakrila obraz z rokami in skozi prste so ji lile vroče solze.

Baron Dahnów je ta večer še dolgo nemirno hodil okrog. Biti mu je moralo pač zelo toplo v duši, da ni zapazil, kako mrzla jesenska megla je padala nanj. »Se ga ljubi, je ponavljal venomer. »Se sedaj ga ljubi in ga bo ljubila, tudi če jo bo desetkrat pustil na cedilu! Ali nisem vedno pravil, da jo bo onesrečil? A prav ob takih sanjatih, ki so danes taki, jutri pa taki, zapravljajo ženske svojo ljubezen, kot da bi tak sanjač sploh vedel, kaj se pravi ljubiti!

XXIV.

Nora je težje prenašala to razočaranje kot prej, nje žrtve. Od prostovoljne odpovedi do pozabljenosti, da, celo nadomeščanja z novo ljubeznijo pa je še daleč. Ne, tega ni bila pričakovala! To je bilo ponižanje, hujše in grenkejšo nego bridko zaničevanje, katere

Družinska pratika

za leto

1930

se dobiva po-
sred za ceno

Din 5.-

Najcenejši
ljudski
koledar

va sama, ki je tudi lastnica rudnikov. Družina, katere se naseli v enostanovanjsko hišo se zaveže, da ne bo imela nobenega samca na hrani, oziroma na stanovanju. Stanovanje obstoji iz treh ali štirih sob, iz kuhinje in pritlikin. Za samce so sezidani posebni domovi, katere vodi zopet rektor duhovnik, nastavljen od škola, plačan od rudnika. Te hiše vodijo in oskrbujejo gospodinjstvo katoliške redovnice. Vsak delavec ima lično opremljeno sobo, izborna hrano, dobro postrežbo. V hiši je kapelica, gledališka dvorana, igralnica, čitalnica, knjižnica itd. Tudi za slučaj bolezni ali nezgode je delavec na Holandskem dobro preskrbljen. Dobi vso pravo in popolno oskrbo v bolnišnici brezplačno. Ni čuda, da so celo oni možje, ki so bili znani

ji je bil pokazal nekoč. Celo iz tega je še blestela iskra ljubezni, ljubezni, ki ni hotela odpustiti, ker pozabiti ni mogla. A zdaj je zašla zadnja zvezda, po kateri bi se mogla še ravnati njena ljubezen. Zato sedaj tudi ni začutila v sebi one divje kljubovalnosti kot takrat, pač pa ono težko življensko utrujenost, ki obhema človeško srce, če nima ničesar več pričakovati.

Ta čas je morala čuvati Nora ob bolniški postelji svojega očeta, ki je ležal v njej, ne da bi se mogel ganiti, in je le težko in nejasno oblikoval misli in besede. Posebne postrežbe ni potreboval, pač pa neprestane paznje in to je bilo za Noro najhujše; kajti za njeno delavno naravo ni bilo nič težjega kot prenašati brezdelni mir. In če človek nima notranjega miru, je to še težje.

V eni teh brezupnih ur je pisala svoji stari, po-
božni prijateljici:

Zdaj zavidam Vas za Vaš nemoten mir, druge za njihovo živo srečo! Zakaj nisem krenila po drugi poti življenja? Kaj sem storila, da mi je prinesla ljubezen le bolesto in da mi je žrtev unčila vse in ni rešila ničesar? Pa, zdaj bi rada pokopala svoje srce pri vas, da bi se v vašem miru popolnoma odtegnila življenju.

Pobožna žena pa je pisala:

Otrok, tu ni pokopatišče; tudi za odpoved je treba močnega življenja. Kakor ti nekdanj nisi marala nas, tako bi zdaj tudi jaz ne marala tebe, če bi hotela priti k nam. O, mi nesposobni ljudje, ki se najbolj pritožujemo takrat, če nam da Bog življenje, kot si ga sami želimo!

Mar nisi hotela boja? Mar nisi hotela ljubezni? Kot danes, tako tudi sedaj pisem grajala tvoje odločitve. Človek ima pravico do hrepenenja po veselju

iz Jugoslavije kot voditelji komunistov, izjavili, da je v socialnem oziru najbolje preskrbljeno na Holandskem, najslabše pa v Franciji in Belgiji. Radi tega tudi komunisti, socializem in brezverstvo nima tal v delavskih krajih na Holandskem. Dal Bog, da bi tudi pri nas zavladali slični zakoni in zrastle slične naprave.

Trgovina s sužnji.

Na zadnjem zboru Društva narodov je bilo sklenjeno, naj gre posebna komisija v Liberijo, državico na zapadni obali Afrike proučevati položaj — sužnjev. Ta komisija je ugotovila, da sta še v 19 državah suženjstvo in trgovina s sužnji postavno dovoljena. Te dežele leže večinoma v Afriki, na arabskem polotoku, na Kitajskem in celo v Abesiniji, ki je celo članica Društva narodov. V zadnjih letih je bilo prodanih in kupljenih nad 1 milijon ljudi! Več kot 5 milijonov ljudi pa še živi po naštetih pokrajinah v suženjstvu. Neverjetno je za naše čase!

Po arabskih krajih je trgovina s sužnji nekaj tako samo ob sebi umevnega, da je v vsaki vasi določen trg, kjer se prodaja stalno vrši. Tu gre živo človeško meso za denar.

Nesrečne žrtve gonijo arabski trgovci po cele tedne skozi puščavski pesek. Kdor ne more naprej, ga brez usmiljenja prepuste v puščavi šakalom in hijenam. Par dni pred sejmom začno sužnje krmiti z mastjo, da se odebele. Tudi zunaj po telesu jih namažejo z maščobo, da se teko lepo blešči. Predno začno nesrečne črnce pro-

v nekem gozdiču svoj grad z ogromnimi podzemeljskimi kletmi. Vrh grajskega stolpa je pa bila radio postaja, ki je tihotapeckim brodomu na morju javljala, kje naj lažje pristanejo. Tja so potem poslali svoje tovarne avtomobile in tako lepo spravili ogromne množice alkoholnih pijač na varno. Policija je skrivaj zasedla radio postajo in vabila tihotapecke ladje, ki so v dobri veri, da jim dajejo tovarniš s kognega dogovorjenega znanja, pristala tam, kjer so jih čakali policijski motorji čolni. Tako so spravili vse tihotapece v past. Toda tudi policija je dobila svojo. Izkazalo se je, da so tihotapecki podkupili par najvišjih uradnikov v policiji, da so mlačili na rano oko.

A tako, gospodinja hči: »Minka, kakšen nered je pa zopet danes v sobi, kaj ste pa vendar delali?« — Minka: »Jaz ničesar, samo gospod je hotel celo svojo svoj gumb od ovratnika.«

Berlin in Pariz si pošiljata liste po aršah. Na zračni progi Berlin-Pariz so uvedli posebno letalo za prenašanje dnevnih listov. Iz Berlina odleti letala ob 2 zjutraj, iz ob

dajati, opravijo brezsrčni trgovci melitve k Alahu za dobro kupčijo. Nato pa začne tako glasno tuljenje in vreščanje pri hvalisanju žive, na prodaj razstavljenе robe, da drug drugega prevpijejo. Cena sužnjem se vrtili okoli 2000 lir. Pred meseci so pa prodali lepo, 17 letno, deviško deklico za 4000 lir. Kot prodajalec epija, tako imajo trgovci s sužnji svoj poseben način pri lovu. Njih ogleduhi se naselijo navadno v vasi, kjer skušajo en del domačinov izigrati proti drugim. Ko se sovražni straški spoprimeta, se trgovci vmešajo v borbo v ime nake evropske vespilce, pokroviteljice tistega ozemlja, da vpostavijo red. Večino domačinov odpeljejo v zapor, v resnici pa v sužnost. Še drug način je ta: arabeki trgovci hodijo kot muslimanski duhovniki od vasi do vasi, vabeč domačine na božjo pot v Meko, mehamedansko svetišče. Namesto v Meko jih pa odpeljejo na suženjske trge v severno afriške gore ali v pristanišča ob Rdečem morju.

Doslednost Rima.

V mestu Meissen v Nemčiji naj bi bil odpeljal letos pomladi poseben vlak same prvobohajance v Rim k sv. Očetu. In papež sam se je ponudil, da hoče dotičnim podeliti prvo sv. obhajilo. Pa kljub veliki reklamirani moralni tak vlak izostati. Zakaj sv. oče je izjavil, da noben otrok izmed prvobohajancev ne sme biti starejši od devetih let. Uprav v Nemčiji se pa še vedno mnogi starši protivijo odlokom Pija X., po katerih naj bi se otroci pripuščali k pr-

vemu sv. obhajilu že v zgodnji mladosti. Zato je umljivo, tudi mesto Meissen ni moglo spraviti skupaj toliko otrok, ki bi bili pod devetimi letom v Rimu obhajani. Zato je sv. oče kratkoma odklonil nameravani vlak z otroci. Zakaj otroci staršev, ki ne vpoštevajo odlokov o pogostem in zgodnjem sv. obhajilu otrok, naj tudi ne uživajo odlike, da bi jih sv. oče obhajal!

V tovarni za poper.

Marsikdo bi mislil, da dobimo poper, kakršnega rabimo za domačo uporabo, kar naravnost iz polja, čemer pa ni tako. Poper gre v tovarne, kjer se primerno predela, zmelje in zavije v zavojčke kakor treba. V Londonu je več takih tovarnic, ogledimo si eno izmed njih!

Kdor si gre ogledat to tovarno, naj nikar ne pozabi vzeti več žepnih robcev s seboj. Zelo mu bodo prav prišli. Tudi žejen bo prišel nazaj.

Poper se nahaja v ozračju celotne tovarnice, celo v pisarnah. Toda ko stopiš v eno velikih zavijalnic, ti pa kar sapo vzame in kihati pričneš, da odmeva po dolgi dvorani. Ko se nekoliko uneseš in prenehaš s kihanjem, zagledaš dolge vrste deklet, ki sedijo pri mizah ter nasipajo poper v vrečice in škattljice. Ozračje je polno popra, tanek poprov oblak se vleče pod stropom, dekleta so posuta z belkastostim prahom, a se kar nič ne zmenijo za to. Nobena ne kiha, niti ena nima vnetih oči.

Vendar tam v kotu sedi ena, pri kateri se zdi, da ni vse v redu. Oči ima rdeče in k

ustom tišči robec. Razkazovalec nam je pojasnil, da je deklet šele 14 dni v službi in še nevaeno. Ko novinke stopijo v delo, se vsaki tako godi in tudi tovarna ne pričakuje dosti od njih. Vse kihajo, se solzijo, oči pa imajo otekline. Po štirinajstih dneh pa se obrne na bolje in kihanje poneha. V enem mesecu pa se niti ne zmenijo več zato in so se popolnoma privadile. Nekoč so nosile nekake krinke, ki pa se niso obnesle in jih tudi ne marajo.

Cudno pa je pri tem to, da so dekleta, zaposlena v tej tovarni, izredno zdrava. Influenca in prehlad sta sploh neznani bolezn. Nobene nalezljive bolezni ni med njimi, kajti poper je jako dober razkuževalec.

V kaki majhni sobi vidimo moškega, ki ima pred seboj šest raznobarnih kupčkov popra. Ta poper pregleduje, določi, kake vrste je, ga zriba na dlani ter ponostlja, a niti enkrat ne kihne.

Malo pokramljalimo.

Druga stvar, ki povzroča mnogo nepotrebnih stroškov in mnogo strahnega gorja so nepotrebne in dolge pravde. Za pest kamnja, za par nepotrebnih psov, pa se začne pravda. Kar bi lahko uredili pametni ljudje sami med seboj, mirno in brez stroškov, morebiti pred občinskim posredovalnim uradom — pa ne, pravda mora biti, da bo več stalo, da se bo sovražstvo bolj utrdilo in da bo nazadnje eden škripnil, zato mora iti vsaka malenkost na sodišče, najprvo doma, potem v Ljubljano in še naprej.

67

soledmili v Kölnu in ob 10 v Parizu. Iz Pariza odhaja ob polnočih zjutraj, je ob polnočih v Kölnu in ob polnočih v Berlinu, če seveda ne nagaža vreme.

Dežela, ki se sama greje. To je Islandija, katere prebivalci so v srečnem položaju, da svoje vrelce uporabljajo kot kurivo. Glavno mesto otoka Reykjavik je opremljeno s centralno kurjavo, kateri dajejo gorivo le vroči vrelci. Take naprave niso v Islandiji nič novega. V bližini Musafika se nabaja trgovska sola, katero kurijo že dolga leta z gorko vodo. Voda je napeljana iz hriba v dolžini 200 metrov in ima pri vstopu v rov 56, pri izstopu pa 50 stopinj Celzija. Enako so opremljene bolnišnice in drugi javni zavodi. Otok Islandija poseduje 700 takih vročih vrelcev. Zato nameravajo vsi deželo prepresti s temi vročimi vodovodi in preskrbeti ljudi s trajno kurjavo.

Katoliška cerkev na Nižozemskem. Ta država šteje 5.900.000 prebivalcev, med njimi 2 milijona 500.000 katoličanov. Posebnost te dežele je, da ima dovolj duhovniškega

in žalosti življenja in zato ni bilo nič napačnega, da si se borila za to, kar se je zdelo tako drago tvojemu srcu. A vedela si, da bo za to treba boja in da je izid dvomljiv. Z veseljem si sprejela ljubezen z njeno boljo vred. Čemu tožiš sedaj? Je mar postal Gospod skop? Dal ti je pestro, izpremenljivo življenje, Mar si že pozabila vse one ure, ko se ti je zdelo, da ti prekipevajo od sreče? Celo danes, v tvoji veliki bridkosti, ti vprašam: Ali bi res hotela izbrisati oni čas iz svojega življenja?

Otrok, še vse drugačna nesreča bi te bila lahko zadela v tvojim vihnem življenju! Zahvali Boga, da ti je pustil imovino tvoje duše. Če ti je bila zemeljska ljubezen pri tem v varstvo, potem jo blagoslovim in vem, zakaj ti jo je Bog poslal, kakor boš tudi ti gotovo kdaj razumela, zakaj je zahteval žrtev od tebe. Volja božja vama je naložila to žrtev, tebi in njemu. Zakaj gineš od žalosti, mesto da bi zaupala višjemu vodstvu, proti kateremu človeška volja ničesar ne znore? Če pa se ti zdi, da je tvoja sreča uničena, potem ne pozabi, da je ljubezen le ena vrsta zemeljske sreče. Iz vsake čiste volje in junaškega dejanja pa nam lahko vzevete nova radost, saj veš, da bi jo smeli smatrati za nalogo svojega življenja.

Resna redovnica, ki je to pisala, je morala dobro poznati človeško srce, da je tako vpletala med zemeljsko tudi nebeško tolažbo.

Odslej si je Nora čisto stavljala vprašanje, če bi mogla izbrisati tisti čas iz svojega življenja in si s srečo odkupiti bol? A kolikokrat se je vprašala, tolikokrat so ji odgovorile ustne: »Ne! Zakaj vedno silneje jo je obhajal spomin na vse one srečne ure, ki jih je bila doživela — in tedaj se ji je zazdelo, da ni več revna, temveč da je zopet bogata. Da in tudi to ji je bilo všeč, da je redovnica v svojem pismu še enkrat mislila skupno na nju, ko je napisala: »Božja

volja vama je naložila to žrtev, tebi in njemu.« To je tako rahlo potegnilo ost iz rane in je bilo ko tih spomin na staro ljubezen. Najbrž je bilo tudi njeno ravnanje napram njemu nerazumljivo, kljub njeni zvestobi? In pustila je misel na zemeljsko bol ter povzdignila k nebu svojo misel.

Medtem je prišla zima. Nora se že davno ni več upirala nasvetu, da bi se preselila v severonemško domovino; a ravnateljstvo zdravje tega še vedno ni dopuščalo. Dahnow je že odšel tja, da bi podvzel vse potrebne korake in izročil razpust cirkuške družbe v večje roke. Ker Karsten ni bil zmožen izraziti niti ene misli, so bili spriči dečkove nedoletnosti ter Norine zahteve na del premoženja to jako težavni koraki. A Dahnow jih je znal z izredno marljivostjo in požrtvovalnostjo premagati. Ali so zahtevali trgovski posli, da je skoraj vsak dan o njih poročal Nori, o tem ne bomo razpravljali. A Nori so postala polagoma ta pisma resnično razvedrilo v njenem enoličnem življenju, pisma, ki so imela sicer skromen značaj trgovskih pisem, a so skrivala v sebi mnogo več. Najnežnejši živci se stekajo koncem naših prstov in zato pač lahko prebujajo v pero naši najnežnejši občutki.

Šele na spomlad so se preselili. Dahnow jim je preskrbel prijazno stanovanje pred mestom, kjer je bilo za ravnatelja dovolj zraka in miru, zanj zdaj najvažnejših življenjskih potrebščin. Pameten in praktičen duh mladega moža si je izmislil vse, da bi napravil novi mali dom čim udobnejši. Po vseh sobah so dehtele vijolice in evele na malem vrtičku, ki je obdajal stanovanje.

Aprilsko solnce je sipalo z neba vse svoje žarke, da bi čim prijazneje obsijalo trenutek prihoda in Dahnow, ki je sprejel prišlece, si je nehoti domislil

Vsaka stranka ima seveda še svojega advokata, morda ga celo z lažjo preslepi, da revež prevzame že vnaprej zgubljeno pravdo. In ko nazadaje niti najboljši zagovornik ne more pomagati, potem je vsega kriv samo advokat, v pravdo zagrizeni ljudje pa nič... Ves pekel mora nadenj, vseh vragov je premalo, da bi pobrali njega, ki radi ljudske trme in neumnosti ne more delati čudežev.*

Kaj, prijatelj, ali nisem prav povedal?

Recimo še par besedi o davkih. Za marsikoga so res hudo breme. Zahteva jih država, očinam so vir dohodkov in tudi banovine bodo gledale po davkih.

Davki so potrebni za vzdrževanje uradništva, brez katerega nobena dobro urejena država ne more biti; šole, ceste, železnice, javna poslopja, vse to in še več steni na davkih.

Ali... ali... Davki so res breme; ali prav mnogo krivde za to težo... nosi... no, le pojemo: tista nesrečna nezmernost zlasti v pijači.

V bolnišnico privleče alkohol velik odstotek pohabljenec in bolnikov, po poročilih je tudi mnogo njegovih privržencev, po ječah pa skoro da ne vsi. In vse to naprave so potrebne, toda mnogo stanejo in dosti manj bi stale, ko bi ljudje bolj ljubili treznost in zatajevanje, kakor pa...

* Opozorjeni smo bili, da so bili v naši povesti studirani kmeti sestavki, ki bi utegnili žaliti advokatski stan. Izjavljamo, da to niti najmanj ni bil naš namen in da so bili dotični sestavki položeni v usta propalega kmeta, ki ga povest skoz in skoz obsoja. Povedati smo hoteli, kako tak zaprt vdan kmet dolži svoje nesreče samo advokatu, dasi je sam kriv svojega padca.

Zavarovalnino posajati na za- točno klop in jo dolžiti, da radi nje ne moremo varčevati — oprostite — to se mi zdi skoro naravnost pregrešno.

Zavarovanje je prisiljeno varčevanje, so nas včasih učili. Z zavarovalnino pomagamo sebi in drugim v nezgodi. Denar, ki ga izdamo za zavarovanje, ni zavržen, če tudi morebiti sto let ne dobiš nobenega povračila. Zakaj s tem denarjem je zakon- pan del zaklada, ki mu pravimo ljubezen do bližnjega. Ker sem že omenil Gregor- čiča, naj dodam na tem mestu še to, da bi njegovi verzi:

Odpri srce, odpri roke,

otiraj bratovske solze.

sirotam olajšaj gorje

smeli biti zapisani nad vrati vsake pošte- no poslušajoče zavarovalnice.

4. Ali res samo kmet?

Prijatelj! Spet vzdihuješ. Tako tožiš: K varčnosti nagibajo nekateri le kmeta. Gosposkih ljudi, ki na račun ostalih držav- ljanov trošijo denar, se pa dotični za »bлагор« ljudstva vneti moške ne spominjajo prav nič.

Istina! Domoljub obiskuje večidel le naše kmete. Imajo ga tudi drugi ljudje, nič ne rečem, da ne; ampak najbolj tesno je zvezan s kmeti. Zato tudi s kmeti naj- bolj obučje. In kako bi mu zameril, če kmetu kaže pot do boljšega življenja. Vsi tozadevni nauki in opomini prihajajo iz- pod peres mož, ki ljubijo kmeta, ki čutijo s kmetom in imajo srce za kmeta. Kdo bi jim to zameril!

Ampak, prijatelj, ki si to pripombo za-

pisal in vsi drugi, ki morebiti enako mi- slite, bodite prepričani, da tudi drugi stanovi zaslužijo prav isti opomin in sem prepričan, da jih v svo- jih strokovnih listih, ki jih pa midva ne berva, take opomine tudi od časa do časa dobe.

Varčujte torej trgovci, delavci, obrt- niki, varčujte naj razumništvu, vsi, vsi. — Ampak varčujte v pravem pomenu besede: umno, pametno in modro gospodarite.

Mi Slovenci smo čudni vzgojite- lji. Oče se trudi, peha, gara, računi in premišluje, trpi in si kratki prepotrebne ure spanja, da se dodobra vživi v svoje gospodarstvo, da je dvigne, da si pridobi veljavo. S tako nesrečno sebičnostjo se daje za svoj vzor, da niti dorastlih otrok ne pusti blizu; vse mora narediti sam.

Zraven pa še ponosno povdarja: »Ma- ni se je hudo godilo, mojim otrokom se pa ne bo. Podedovali bodo za menoj dobro vpeljano podjetje, dosti denarja in ne bo jim treba toliko trpeti kakor meni.«

In tako se poleg skrbnega očeta za- redi v hiši rod, ki se je vdal pohajkovanju, lahkoživemu življenju, zapravljanju. Zato se neredkokrat zgodi, da otroci z lahkoto zapravijo to, kar je oče z velikim trudom skupaj spravil.

Koliko naših podjetij je že šlo na ra- kovo pot, ker ljudje niso bili vajeni umne- ga gospodarstva. Ko bi pa oče vzel otroke dosti zgodaj v svojo šolo, ko bi se bili si- novi vadili pod očetovim nadzorstvom vo- diti njegovo podjetje, ko bi jih pravočasno naučili toliko trpeti in garati, kot garajo

onega prvega svidenja v Bonnu. Da, kot aprilsko vreme je bilo njeno življenje; toplo, a le malo časa ji je sijalo solnce sreče, a so ga zato tem češčeje zakrivali oblaki, tem hitreje uničil vihar. In kaj ji bo prinesla nova izprememba?

A Nori so začarele oči, ko je videla novi dom — dom, ki je zdaj povsem njena last, kjer je prvič ne bo mogel motiti nikak vsiljen element, kjer bo prvič prosta in neodvisna od usode, ki je bila zvezana z očetovim poklicem.

Trgovski posli so se medtem še dosti dobro raz- vili. Kljub veliki izgubi zadnjih let je bil pokazal izkupiček velikanskega inventarja premoženje, ki je dalo ravnatelju in njegovim otrokom, četudi ne bo- gastva, vendar pa precejšnje dohodke.

Ravnatelj je preselilev, kot je bilo videti, komaj opazil. Okreval je bil le toliko, da so se mu, bile zopet vrnille njegove telesne moči in deloma tudi za- vest, vendar pa le kot nejasen, meglen razum. Največ je tiho in sam vase posedal v hiši ali pa gojil mali vrtič, kar ga je vidno zelo veselilo.

Zadnjih dogodkov se, kot se je zdelo, ni nič spo- minjal. Z veliko skrbjo je mislila Nora na to, kako bo sprejel vest o razpustu svoje družbe. Vendar jo je poslušal z največjo brezbriznostjo. »Helena je to vedno želela,« je bilo edino, kar je rekel. Njegov duh se je sploh vračal le v one čase; včasih je ogovarjal Noro edino le z materinim imenom in samo kot s tako občeval z njo.

Imena svoje drge žene ni nikdar izgovoril; za malega dečka se ni brigal. Samo enkrat je jeza uža- njenega moža pretrgala vez, katere je vidno oklepala njegovega duha. Deček se je namreč v naravnem spo- minu svojih prvih vtisov igral na svojem konjčku cirkuskega jahača in pri tem v očetovi bližini izgo- voril Landolfovo ime. V tem trenutku je spala Kar-

stenov obraz nepopisna jeza; planil je na dečka, da ga mu je Nora komaj še iztrgala iz rok, strl igračo s težkimi sunki z nogo in se tako razkašil, da ga sko- raj ure in ure ni bilo mogoče potolažiti in pomiriti. Tedaj je Nora prvič pokleknila poleg njega, pogumno vzela njegove stisnjene pesti v svoje roke in s trepe- tačnimi ustnicami, vendar mirno in odločno svarila očeta s svetimi opomini ter mu tiho šepetala molitve, dokler se mu niso od utrujenosti zaprle divje se vr- teče oči.

Kar se ji je zdelo nekaj tako važno, namreč pridobiti zopet očetovo dušo ter ga zbuditi iz nje- gove mlačnosti, v katero ga je zavedlo njegovo, vsaki višji misli odtujeno življenje, ta naloga ji je utonila v njeni lastni sreči in bolesti. Samo zase, samo za svoje srečo je živela, mislila in molila. Zdal se je zopet zavedla te svete dolžnosti, resno jo opominja- joče, ko da je pozabila najvažnejše. Srečen, komur postane zopet nekaj važnejše nego lastna bol; s tem je našel zanjo najboljši lek.

Kot v prijazno podporo so se pridružile tej resni nalogi tudi še druge stvari. Življenje se ti ne zdi tako hudo, če ti ga skuša dober človek čim bolj olepšati in razvedriti. Ves baronov trud in prizadevanje za Noro je imelo ta namen. Tako je bilo na videz ma- lenkostno, vendar pa se je izkazalo kot trajno okrep- čilo, da je Nora v svoje veliko presenečenje zopet našla svojega ježnega konja. Ona ga je hotela takoj odpraviti, češ, da je to nepotrebna potrata; a Dahnow je spričo varuštva, katere si je bil prilastil pri vodstvu trgovskih poslov, vztrajal pri tem, da ga mora ob- držati. Njegovi konji, je rekel, so tako potrebni, da se nekoliko razgibljejo in njegovi sluge taki lenuhi, da bi bilo pravo zaslužjenje, če bi jih hotela Nora nekaj vzeti za svoje spremstvo.

Da bi se ognila vsaki pozornosti, je porabljala za

narastaja. V zadnjih petih letih se je dvignilo število bogoslovcev petih škofij imenovane države od 3 ti- soč 700 na 5.700. Na Ni- zozemskem je 1200 žup- nik, duhovnikov pa je oko- li 5000. Ena z drugo ima vsaka župnija 5000 duš. Na Nizozemskem je 2000 katoliških šol. Občudova- nja vredna je skrb Nizo- zemске za katoliške mi- sije, saj imha po svetu 1500 misijonarjev in približno toliko redovnic. V letu 1925 je Nizozemska žrtvo- vala za misije več kot 25 milijonov frankov.

Dober kmet. Kmet se je vračal z gnojnim vo- zom z njive domov. Na cesti je zadel kopo hudi, ki so stali ob pone- nem avtomobilu, ki je razširjal smrad na okoli. Kmet je videl, da ljudje ne morejo dalje, pa jih je povabil: »Pa sedite na moj voz, saj tudi smrdi!«

Velik junak. — Stotnik: »Zdal sem vam razdelil odlike. Morda sem slučaj- no prezel koga izmed vas, ki misli, da je tudi zaslu- žil svetinjo? Naj se ogle- sil!« — Prostak Zajec: »Gospod stotnik, jaz!« — Stotnik: »No, kaj si storil takega?« — Zajec: »Od- sekal sem Turku roko.« — Stotnik: »Zakaj pa ne glave?« — Zajec: »Te se ni več imel.«

ni sami, bi ne bili postali brezskrbni zapravljljivi.

Zivih zgledov za to trditev imate dosti na razpolago; če bi jih začel naštevati in razkazovati, bi vam prej počla potrpežljivost, kakor bi jaz s svojimi zgledi prišel do konca.

Torej več delovne in manj postopaške vzgoje.

Pa še eno. Marsikdaj starši odbirajo otroku poklic kar po svoji mili volji, ne glede na to, kaj otroka veselji. Ta je slaboten, bo šel v šolo, če je nadarjen ali ne; bo šel za krojača, čeprav mu morebiti ravno sedenje najbolj škoduje; ta bo kovač, ker je močan, krepkih udov, čeprav ga delo nič ne veselji... In tako se naredi uradnik brez poklica, tako pošilja prisiljen kovač brez vsakega veselja za svoje delo...

Na vsak način bodo morali naši vzgojitelji bolj vpoštovati nagnenja do poklica, do katerega čutijo resno veselje in nagnjenje.

Po teh potih bomo marsikakega našega človeka obvarovali pred inenem izgubljenega zapravljljivega in ga bomo naredili za koristnega člana človeške družbe.

Vsi torej, vsak v svojem stanu in pokliu, si moramo prizadevati, da bomo znali umno in pametno gospodariti in si tako vtirati pot, ki vodi do časnega blagostanja.

Domoljub bo še tudi nadalje ostal prijatelj kmetov in ga bo učil in dvigal; pa mu zato ni treba zameriti in mu očitati, češ, samo kmeta vidi in njegove napake.

Pa še tole za nameček. Večino v naši

državi ima vedno kmet. Ob strani mu korakata delavec in obrtnik. Ti trije stanovi imajo močstva toliko, da z njim zakladajo tudi druge manj številne stanove v državi. Zato je pa zdravje teh treh stanov tudi podlaga za ostale stanove.

Upam, prijatelji, da se sedaj razumeva. In da se je tvoja jeza do tistih, ki vidijo samo kmet, ohladila.

Prav je tako.

Letošnje knjige Mohorjeve družbe.

Lepa in dobra knjiga je kakor seme, ki ga v rodovitno zemljo položiš. Ko'ko bogatih sadov je rodilo vztrajno in nadvse hvala vredno delo Mohorjeve družbe v kma'lu devetdesetih letih njenega obstoja, bi bi'lo odveč naštevati. Vendar naj še enkrat povemo in priznamo, da je v največji meri zasluga Mohorjeve družbe, da se je naučilo naše ljudstvo ceniti in ljubiti knjigo kot vir naobrazbe in omike. V kar spada v ne mali meri tudi vzbujanje smisla za lepoto. Naposled pa je da'la našemu ljudstvu toliko koristnih knjig za vse panoge narodnega življenja, ki so mu nepo-

Priloga se PRVI SLOVENSKE ZAVOD

Vzajemna zavarovalnica

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 17

ki se odini te vrste — Podružnice:
v CELJU, Breg št. 33 — ZAGREB,
Hacelova ulica 12 — SARAJEVO,
Koroševa ulica 15 in v SPLITU, Ulica XI. puka

grešljive postale, da ji že v tem gre prvo mesto med učitelji in dobrimi svetovalci našega ljudstva.

Letos nam prinaša kar najskrbnejše urejeni ko'edar toliko zanimivih razprav in člankov, da moremo med važnimi le najvažnejše naštet: »Narodi zemlje« (Albin Za'aznik), opremljen s ponazoritvenimi risbami, »Kaj bo z nami« (dr. Anton Breclj), to je pregled javnega skrbstva v Sloveniji, »Nekaj o divjem vinu in njegovem učinku z zdravniškega stališča« (dr. Anton Schwab), »O zobnih bo'eznih« (dr. I. Ob'ak), »Pridelki zemlje« (V. Bohinec), za kmeta, trgovca in sploh vsakogar ve'važan članek, opremljen z nazornimi risbami, »Obnovitev cerkvene države«, »Papež Pij XI. — z'atomašnik«, »Radio-Ljubljana« (Janka M'akar). Ker so napisali te članke priznani in izkušeni strokovnjaki, in sicer izključno naši domači kulturni delavci, je vrednost Mohorjevega koledarja še posebej velika.

Nadaljevanje Malove »Zgodovine slovenskega naroda«, ki obsega »doba političnega jerobstva (1813—1848)« ter »Življenje svetnikov«, ki obsega čas od 1. do 21. aprila — sta dva spopiča, ki sta člena dveh dolgh verig in ju zatorej ni mogoče posamič ocenjevati. Spoznavanje samega sebe skozi spoznavanje lastnega razvoja v okviru razvoja lastnega naroda, je gotovo najpravi'nejše; zatorej je zgodovina slovenskega naroda, ki nam jo Mohorjeva družba posreduje, ne le z znanstvenega, pa čeprav poljudno znanstvenega, ampak z'asti z vzgojnega stališča ve'pomembno delo. Prav tako je neprecenljiva vzgojna važnost

63

Deset zapovedi pri jedi.

1. Ne sedaj za mizo, dokler si nisi umil roke; tako so dajali že stari kulturni narodi. Spolabi se in zdravju koristi.

2. Pri jedi pozabi na svoje pale, na prepri in jezo in posveti svojo pozornost temu, kar ješ.

Kder se preživljamo, pogovorja ali jati, ne misli na jed in jezo, pravo, praveč ali tudi pravilo.

3. Toda pri jedi tudi ne misli, kaj ti potem misli lahko uidejo drugemu in zopet ne pazi, kako ješ. Lahko, vesel, a ne vzpomen pogovor je najbolj družabnik pri jedi.

4. O jedi sami pa ne govorči. Franklin pripoveduje, da se v domu njegovih starih ni nikoli slišalo govoriti o tem, kar so jedli; posledica je bila, da Franklin mogoče v življenju ni vedel, kaj je jedel in da je vse jedel in ni pobene jedi izključeval niti kritikal.

Ne govori tudi o nihanju, s čimer bi pri drugih vzbujal gnus.

5. Ne jej prehitro. Jed je treba dobro zgristi, ako naj telesu kar najbolj mogoče koristi.

6. Ne jej prevroče. Rust, ki so navajeni, da jedo

svoje izlete raz'godnje jutranje ure, ko se ni bilo ljudi in iskala najbolj stranska po'a. Če jo je potem kljub temu čisto srečal samotni jezdec, ki je isto'ako tvegaj svoj jutranji mir, se ji je zdel to prijeten slučaj in rada mu je dovolila, da le jezdi ob njeni strani; skromno plačilo, ki si ga je dovoljeval Dahnow za svoje izvrstne uredbe. Tako prisrčna je skupna je a po tihih potih skozi sveže, zelenete ga'e, ki razvija o vso svojo pomladno krasoto — to so bile ure, ko so Nori zopet navotno vzbles'ele oči in je prišla nova svežost v njena lica. Mar je bilo zameriti Dahnowu, da je z novim, svežim zelenim uranjem začelo uranje tudi v njegovo srce, ko je videl, kako krog in krog njega vsa a novo življenje? Zakaj bi bilo to, kar je tako lahko naravi, nemogoče človeškemu srcu? Zakaj ne bi mogla tudi hubezen znova oživeti?

Toda kljub temu, da je toliko mislil in čutil, ni niti z besedo kajl Norinega miru, niti se kdaj dotaknil njene preteklosti. Klamen Dahnow je imel redko lastnost, da se je znal prilagoditi vsakemu razpoloženju ljudi, tako, da je njegova navzočnost ni nikdar motila. Nori je to pri njenem sedenjem občevanju zelo godilo; kakor njegova pisma, tako so bili sedaj njegovi obiski edini dogodki v njenem enoličnem življenju.

A kljub temu, da je Dahnow na tako preprost in neprisiljen način občeval z njo, kljub temu, da mu je vedno dokazovala, kako dobrodošel ji je bil, vendar je preje prešla pomlad v poletje in ta zopet v jesen, preden se je toliko opogumil, da je uveljavil svoj sklep, Morda so ga le preveč odkrito poudarjale Norine oči in mu je le prerada podala roko?

Izgovarja se s svojim znanstvenim delom se je bil za stalno naselil v prestolici. Njegovi znanci so se čudili, da je bival tam celo v vročem in prašnem poletju; a on se je izgovarjal, češ, da ga je utrdilo

tropično solnce. Znanost je dobila v njem zelo pridnega učenca.

Mar je bila Nora še vedno tako zatopljena sama vase, da ni prav nič slutila, kaj se godi v Dahnowovem srcu. Ta, res, kajti ko se je nekega dne opogumil in izrekel odločilno besedo, ter ji ponudil vse, kar more moški nuditi ženski, ki jo ljubi, to je silno iznenadilo. In on je bil pač mož, ki je mogel ganiti žensko srce — zlasti v tem trenutku, ko je toliko moško resen in tako globoko ganjen stal pred njo, kakor da je privrelo na dan vse, kar je leta in leta skrival v svojem srcu. A iz njenih oči je sevalo samo iznenadenje. Velikanski, vsemogočni pomisleki so vse ali pred njo in ni mu pustila niti časa, da bi jih ovrgel. »Njeno ime je tako onesrečeno pred svetom! — Dahnow se je samo lahko nasmešnil. »Loči ju vera« — kako resno ji je skušal s trdnimi obljubami ovreči ta pomislek, četudi je ona zmagala z glavo. Potrebno je oče in bratec, ki je tako zapuščen — in govorila je o prijateljstvu, ki je tako lepo in njej tako drago.

Dahnow jo je mirno poslušal. Videl je, kako boječe upirani svoje oči, kot da se boji, da bo izgubila zadnjega prijatelja; videl je pa tudi, da v njegovih očeh ni niti enega žarka, ki ga je pričakoval. Morda pa je bil vendarle prezgoden? Morda se je še ni bil iztežil spomin? Dahnow je bil potrpežljiv mož in je lahko čakal. Morda se ji je bilo treba šele polagoma privaditi misli na novo ljubezen.

»Pa naj bo, kot da nisva ničesar govorila o tem,« je rekel preprosto.

Nora mu je bila pri tem tako hitro in zaupno segla v roko, da je z nekakim bridkim občutkom spoznal, kako lahko bo pozabila, o čemer sta govorila in kako vesela je, da ame to pozabiti.

Kakor prej tako je prihajal Dahnow tudi sedaj

sti »Življenje svetnikov«, kajti kdor si ne jemlje najvišjih zgledov in najvišjih ciljev poslavlja, ne bo niti skromnega smotra dosegel. Koliko koristnega za življenje vsebujejo te modro sestavljene knjige, ni mogoče povedati. Kdor bo črpal svoje znanje iz njih, bo črpal iz globokih virov, spoznaval bo vse pravilnejše smisel in smoter življenja, vglobil se bo v zaklade neprecenljive vrednosti.

Slovenskih večernic 82. zvezek vsebuje Ivan Zorčev povest iz kmetijskega življenja »Domačija ob Temenici«. Kadar čitaš to povest, ki je mikavna že po svoji vsebini, pazi posebej, kako krasna je slovenščina, ki jo piše pisatelj. Kako je prelestna naša govorica, kako bogata na lepih, izvirnih izrazih, kako sočna in z domačo zemljo

zvezana je! Če čitaš pozorno, utegneš obogatiti svoj lastni jezikovni zaklad s krasnimi, pristnimi rekli in prišovicami, ki so vredne, da si jih zapomniš. Enako lepa je povest Slavka Savinška »Grče«. Iz obeh povesti se učiš, da je treba ljubiti in ceniti svojo domačo zemljo in da je treba obratovati vse, kar je komu Bog dal in da bodi človek zadovoljen s tistim, kar ima in naj tisto neguje rajši kot v pohlepu po drugem grabiti. Ponižnost, poštenost in delavnost so najlepša odlika človeka.

Poleg navedenih knjig je letos izdal Mohorjeva družba za doplačilo še pet izrednih knjig. Med temi naj omenimo na prvem mestu dr. A. Ušeničnika »Knjigo o življenju«. Ta knjiga je znanstvena in zato ni lahko čtivo. Mnogo truda zahteva za pra-

vilno in uspešno pojmovanje. Trud bo pa čitatelju te knjige sijajno poplačal, kajti je ni v vsem našem slovstvu tako lepe, kakor je Ušeničnikova. Iz nje spoznaš ceno in pomen katoliške vere v veliki svetli luči; kako je edino smiselna in edino prava v vrvežu moderne znanosti, modernih zmot in zablod.

Izbranih spisov velikega našega narodnega buditelja in vodnika Janeza Ev. Kreka drugi snopič drugega zvezka, ki vsebuje članke in govore v prvih petih letih njegovega javnega delovanja, je takisto neprecenljiv dar, s katerim je Mohorjeva družba obogatila naše slovstvo. Kar je napisal ta globoko verni in visoko naobraženi, a vendar tako preprosti in naš človek, kar je govoril na shodih in zborovanjih, ima neprecenljivo trajno vrednost. Kar boš zamudil časa s čitanjem te knjige, bo le varno naložen in bo bogate obresti nesel.

Sveto deželo in sveto knjigo, ki ji sveto pismo pravimo, spoznaš iz krasno pisane potopisa dr. Antona Jeharta »Iz Kaire v Bagdad« (pravkar izšel drugi, zaključni del). Ta knjiga, ki združuje v sebi po starem načelu koristno in zabavno, je eden naših najboljših potopisov sploh. Tembolj pa je zanimanja čitatelja vredna, ker mu predstavlja svetopisemske kraje, v tesni zvezi s svetim Pismom, ki so vendar za vernega človeka prava svetinja. Knjigi so dodani na posebno finem papirju odtisnjeni fotografski posnetki krajev in predmetov, tako da ima čitatelj priliko v podobi videti, kar mu z besedo spretno in živahno opisuje pisatelj.

Prelepa je mladinska knjiga V. Rihe

Proti otrdelosti udov

Mala količina »Sloan«-ovega Linimenta (masti), namazana na obolelo mesto, ublažuje bol in pomaga.

Nepotrebno je utiranje; ta mast se sama vsesa v kožo, ublažuje bolečine pri otrdelih udih, boleznih mišic in živcev, hladi pri vnetjih in odstranjuje vsako sled otrdelosti in bolečin.

Uporabljajte »Sloan«-ovo mast proti revmatizmu, bolečinam v križu, išiasu, bolečinam hrbta, bolečinam distorzije in kontuzije.

Generalno zastopstvo MIŠKOVIC & COMP.
Beograd - Sarajevka 70

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah

Sloan-ov Liniment
odstranja bolečine

in prebil dolge ure v krogu male družinice. Vse zimske večere je zabaval ravnatelja, kateremu je znal spretno zbuhati spomine ali pa je igral domino, s čimer si je preganjal dolge ure. Nori pa je prinašal knjig in umetnin, česar se je pač mogel domisliti, da bi ji razvedril srce in zbudil duha. Noro je to v resnici osvežalo in se je z zanimanjem zatapljala vanje. — Nikdar se mu ni zdela tako lepa kot zdaj, ko ji je začela izginjati žalost iz obraza in se je razlival čezenj jasen mir, ki je sledil viharju.

Čutil je to, kadar jo je opazoval, kako ljubko gospodinja mali družini, bodisi, da je stregla svojemu očetu, bodisi, da je varovala svojega brata ali pa urejevala mali dom; vse je vršila z mirnostjo, ki jo daje človeku pravo razumevanje, popolna vdanost v svoj položaj — mirnost, ki je tako očarala barona Dahnova.

Kljub vsemu čaru ali pa ravno vsled tega pa ga je nekega dne nenadoma zapustil njegov lastni mir. »Ne morem več priti,« je rekel s skoraj zamolklim glasom ter vstal in odšel brez nadaljnjega pozdrava in slovesa.

Nora je skočila kvišku, kakor da mora pridržati prijatelja, kakor da ga mora poklicati nazaj — a nato je obstala kot pribita in položila roko na razburjeno srce, kot da je hotela poskusiti njegov močni utrip.

Slednjič se je zopet pomirila in sedla; saj vendar ni imela pravice, vezati ga na svojo usodo, njega, ki mu za vso njegovo ljubeznivost ni mogla nuditi ničesar, za katerega ni čutila nikakega nagnjenja v svojem srcu. Dahnov je odšel.

Po njegovem odhodu je zavladal v Karstenovem stanovanju mir in tiho. Prijatelj je razveseljeval in oživljal malo družbo. Nora je uvidela, da mora zdaj bolj ko kdaj stopiti iz zatopljenosti same vase, da bo

očetu in bratu vsaj nekoliko nadomestila to izgubo.

Tiho so potekali dnevi drug za drugim. Ko je zopet minilo poletje in prišla jesen, si je morala Nora priznati, da očetove moči pojemajo. A s pojemanjem telesnega zdravja se mu je vračalo duševno. Njegov razum je postal bistrejši, spomin mu je oživel in videti je bilo, da se mu je ogrelo tudi srce. Norinemu vplivu je postajal dostopnejši in njegove misli so dobile višji polet.

Nekega dne je prosil za duhovnika. Ko ga je Nora, silno vzradočena nad tem, poljubila na čelo, ji je smehljal položil rok na glavo.

»Ve ženske vedno zadnje zmagate; iz lahkomiselnega cirkuškega jahača boste napravile še pobožnjaka. Najprej tvoja mati... in potem ti, otrok moj... Da, ko bi bil v svetem in duhovnem oziru poslušal Helenin svet... drug mož bi bil danes. Otrok, svojo usodo si mož lahko izkuje, podleči pa mora njenemu vplivu; popolnoma ga prenaredi. Zate, otrok, so bile te posledice najhujše... Ne« je nadaljeval, ko mu je hotela z roko zatisniti usta, »pusti me, naj govorim! Od tedaj mi je razjedalo dušo in glodalo srce, četudi nisem mogel nikdar najti besede za to. Uničil sem tvojo življenjsko srečo; brez moje sebične volje bi bilo danes vse drugače. A povej mi, ali sem sanjal ali je bila resnica: ali se ni on kljub temu некоč vrnil k tebi?«

»Da, da, prišel je, bil je tukaj,« je zašepetala Nora žarečih oči in srce ji je prevzelo neko čustvo sreče, kot da s tem v zvezi ni bilo nikdar kake boleti.

»Zakaj pa ni ostal?« je vprašal starec in nagrbanič čelo.

»Nesporazumljenja,« je tiho rekla Nora. »Oče, saj bi se itak ne bilo moglo več uresničiti... saj je bolje tako.«

vse jedi le mlačne, imajo najboljše zobe. A ne le za zobe, marveč prevroče jedi škodijo tudi drugemu.

7. Ne jej preveč! Mnogo več ljudi je umrlo zato, ker so preveč jedli kakor pa za lakoto. Redno preobloženo želodec je vir mnogih bolezni.

8. Ne sedaj k jedi preveč lačen da ne boš preveč jedel.

9. Tik pred jedjo pa ni česar ne jej, da si ne pokvariš teka.

10. Ne psovčaji jedi prevelike pozornosti. Smeš sicer imeti rad to ali ono jed in si jo privoščiti, tudi ni treba, da bi bil nasproti dobremu obedu, če si povabljen, docela brezbrizen; toda na splošno naj ti obed ne pomenja več, nego nujna prehrana telesa. Kdor se je ves zapisal dobrotam golčana, zapravi navadno zdravje in vrenje.

Zenin na posodo. V nekaterih krajih na Nizozemskem se je komaj pred kratkim iztrebila stara navada jemati ženin na posodo. Debelice revnejših slojev so si za pust ali za glavni semenj (hirmes) najele fanta in se potem z nim postavljale, češ glejte, moj je. Prntu so plačevale piti in jesti, on jih je pa moral

Mlekarsko in živinoreja

na temelja modernega
kmetijstva! — Oprema
mlekarskih zadrug po spe-
cialnem tehničnem biroju

„ALFA“ d. d. — Se ararorji in mlekarski stroji
ZAGREB — Zvonimirova 2

»Palček« (prevel F. Bradač). Priručno in v pravem duhu za otroke je pisana Palčkova zgodba, opisan je njegov dom, njegovi prijatelji ter Lepenčica. Dobra čtiva za našo decu je vkljub mnogim razveseljivim novostim v zadnjem času še vedno premalo. Ta knjižica bo torej dobro služila in je poceni ter zelo primerno darilo za otroke, ki posejajo že šolo.

Kot poslednjo v vrsti navedemo še novo izdajo molitvenika »Srce Jezusovo«, ki je pri mnogih priljubljen in čiš'an, mnogim ljub prijatelj in tovariš v molitvi. Kdor ga je pogrešal, ker je bil razprodan, si ga zdaj zopet lahko omisli.

Ali ni zares bogata in pestra vrsta Mohorjevih knjig? Bodimo hvaležni marljivi družbi in čitajmo. Tako se ji bomo najboljše oddolžili za njen veliki trud. Ne le knjigo imeti, temveč knjigo dobro poznati, ne le enkrat, temveč večkrat prečitati, to je, kar hoče dobra knjiga od tebe, dragi čitatelj. Za to je izdana, za to je prišla v tvoje roke!

Kmetska zveza zastopa koristi kmetskega stanu!

69

ato zabavati in plesati z nami, kolikor se jim je zljubilo. Če eno dekle ni zmoglo denarja za takega navidez ženina, se jih je pa po par skupaj vzelo. No, včeraj se je pa tudi pripetilo, da je iz take postala resnica.

Vsak po svoje. Gornik: »Po dolgi suši je zdaj spet dež namotil. Zdaj bo zemlja vse iz sebe dala, kar je notri.« Delnik: »Bog obvari, jaz imam hudo ženo v zemlji!«

Kaj občuti živ pokopan. Učenjaka Morcheata iz Cikaga je v gorah pri znanstvenem izkopavanju zasulo plast zemlje. Ker je prišla nagla pomoč, je bil živ rešen. Seveda je trajalo dolgo, predno je prišel popolnoma k sebi. Dogodek je kasneje sam popisal: Ko se je začela zibati zemlja pod njegovimi nogami in ko je padel s silovito brzino v globino, se mu je stečnilo pred očmi in v prvem trenutku je imel občutek, kakor da je prišla v njegova pljuča velikanska množina zraka. Kupi zemlje so pritisnili na truplo, tako da v par trenutkih ni mogel gantiti niti enega dela telesa. Strahovito breme je rinilo

Mirko Kunčič:

Sveta noč.

1.

Ko dolgo že ne
nocoj v naši sobici tiho je vse.
Še v kleti kanarček
ne skače tako razigrano »tek-tek«.
Sevé — ko med nami je Jezušček!
Tam v jasecah revnih na slami leži
in sama sladkost so Njegove oči.

2.

Od daleč zvonovi pozvanjajo:
»Bim-bom, bim-bam-bim, bim-bam-bom —
je topel, je čist, je kot zarja svetla
v teh svetlih minutah vaš dom?«

Je topel, je čist, je kot zarja svetla,
je poln daljine, čudežne sreče.
Vsi verno klečimo pred Jezuščkom,
v zapečku pa dedek šepetaje:

»O Detece božje, objemi
nas z bečo in sladko rokó!
Naj verno doživljamo v sebi,
kar Tvoji pastirčki pojo.«

Božič v detinskih letih.

(Napisal Anton Grdina — Amerika.)

Ker mi je uredništvo »Ameriške Domovine« prijazno odstopilo prostor, da napišem kar hočem čitateljem v kratek čas, zabavo ali pouk, sem se odločil, da stopim med one, ki zbira božične misli v tem času in napišem nekaj za cenjene čitatelje.

Ko sem preišleval, kaj bi napisal za božično številko, sem se zatopil nazaj v mladinska leta, pred štiridesetimi ali več leti. Dasi je človek precej pozabljiv, toda tega kar je doživel v mladinskih letih, četudi v revni hiši s svojimi starši, to se ne more pozabiti in ne nadomestiti z nobenim časom in z nobenim denarjem. Zato naj bo naslov mojega članka »Božič v detinskih letih«.

Blag in hvaležen spomin sem ohranil na ta leta, hvaležen spomin zlasti svojim staršem, ki so me lepo versko vzgojili, in kar sem doživel v mladih letih ob božičnem času, tega pač ne morem nikdar pozabiti.

Prav dobro se spominjam, ko sem šel v adventu dneve, kdaj bo nastopil božični čas. Jaslice so bile moje največje veselje in na nje sem se pripravljaval ves adventni čas. Izrezljal sem ograjo za okoli hriba, kjer bodo pastirčki s svojo čredo in angel v sredi. Vse se je moralo lesketati v zlatu in srebru, četudi je bilo vse iz papirja, toda zame je bilo več vredno kot vse zlato in srebro, ki srca nikdar ne more prav zadovoljiti. Tedaj sem se počutil v resnici v zlatu in srebru zadovoljnosti in nihče ni bil bolj srečen in bogat kot jaz pri domačih jaslicah.

Spominjam se, kako je bilo že dan pred Božičem. Dopoldne so še včasih opravljali težka dela, toda popoldne se ni delalo, pač pa smo urejevali, snajili in pripravljali za drugi dan vse, kar je bilo treba za živino, kurjavo in kuhanje. In ko so se okoli treh popoldne oglašili zvonovi iz stolpov bližnjih cerkvic, tedaj je vse prešinil svečan duh, delo je prenehalo, globoko smo vsi vzdihnili v srcih, vzvišen duh je objel vsa.

Karsten je gledal svojo hčerko. Tako lepa, tako plemenita, tako čista! Zakaj bi ne bila še vedno vredna vsakega mesaja? In zakaj bi ne bilo mogoče izravnati nesporazumljenj? Oba sta še v cvetu svojega življenja, za srečo ni nikdar prepozno. Kaj je ž njim, kje je? Je vprašal in oživel ob tej misli.

»On je že davno poročen, oče!« je zašepetala Nora in proti njeni volji ji je zardelo čelo pri tej omembi. »Saj sem ti rekla, očka, da ni bilo mogoče drugače.« je pristavila kot da je hotela odvrniti tudi najmanjši očitke od svojega ljubljenca.

Oče je žalostno zrl predse. »Ubogi otrok,« je rekel samo in jo nežno pritegnil k sebi; ona je naslonila svojo glavo na njegovo ramo.

Hipoma pa jo je lahno odrinil od sebe. »In oni drugi... kje pa je os'al on? Saj veš. Nora, oni debeli gospod, ki je zadnje zimo tolikrat prišel. V onem času nisem mogel misliti; povzročalo mi je bolečine v možganih. A kolikor se spomin'am, je bil skoraj vsak dan tukaj. Gotovo ni prihajal le zato, da bi obiskaval mene, ubogega in preprostega moža. Četudi me je tako prijazno poslušal. Zakaj ga že tako dolgo več ni? Ali si ga ti odpravila, Nora?«

»Naj rajši os'anem pri tebi,« je zašepetala Nora. »Samo pri tebi najdem zdaj tolažbo.«

Starec je nevoljno zma'al z glavo. »Jaz morda ne bom več dolgo ostal pri tebi,« je rekel. »Bil je dober mož, Nora, zvesta roka, blago srce. Velika tolažba bi bila zame vedeti, da te ne bom zapustil same.«

»Naj se zgodi kot je božja volja,« je rekla Nora. »Tudi tu so bili resni pomisleki.«

»Da, ti si in ostaneš otrok cirkuškega jahača,« je rekel trpko, »ki se ne more nikjer ustaliti, nikamor prilagoditi.«

»O pač,« je rekla. »Je neko mesto, kjer nihče ne

vpraša, kaj si bil in kaj si... le, kaj hočeš storiti za kak vzvišen namen. Morda vodi Bog tja moje srce, četudi še nisem v vsem na jasnem.«

»Tega nikakor ne morem umeti,« je odgovoril nekoliko vznemoljen. »A stori, kot se tebi zdi; moj svet ti je že dovolj škodoval. Vendar poslušaj: preden mi bodo potekli dnevi, pokliči kaplana... že veš, koga mislim: njega, ki je stal nekoč ob smrtni postelji tvoje matere. Morda tudi meni olajša zadnje uro! Ko sva bila zadnjič skupaj, nisem levo ravnal ž njim; zdel se mi je kot kak opominjalec, ki me je radi tebe hotel spomniti Helenine poslednje volje... in tega nisem mogel prenesti. Takrat nisem bil vljuden, a upam, da mi bo odpustil. Tudi radi sina se moram posvetovati ž njim, kako naj ga obvarujem, da ne pade v kremplje onih ljudi! Le ne v ničem kremplje!« je ponovil. »A tudi od njih se hočem ločiti v miru. Nora, ko me ne bo več, lahko pišeš njegovi materi, da ji odpušчам. Ona je najmanj kriva. Helena je imela prav, ko je dejala: če se razpase v človeku lahko miselna navada, je ni mogoče več ustaviti. Da nisi tudi ti postala taka, ni moja zasluga.«

»Tudi njemu,« je nadaljeval čez nekaj časa, »tudi njemu odpušчам njegovo hudobijo. Njegove roke so me nekoč rešile iz vode in Bog ve, če me ni zdaj njegova nesrečna hudobija rešila še hujšega pogina. Nora, ta njegova hudobija me je vrnila tebi. O, kaj bi bilo z menoj, da me nisi ti varovala. Prav si imela, ko si rekla, da je dobro, da se je tako zgodilo. Ž njim, ki bi te bil popeljal v povsem drugačno življenje, bi se mi bila popolnoma odtujila, popolnoma odtujila. A zdaj ni med nama nikakega prepada... postala si moja uteha, mo'a opora in rešitev, v boljšem zmislu nego sem mislil nekdaj... Otrok, tvoja mati te je zapustila meni!«

kogar. Misel o svetem večeru se je vtopila v naša srca, vse prejšnje tuge so izginile, ljubezen je oklepala vse družinske člane, četudi poprej ni bilo vse tako, kot bi moralo biti, bliža očim sv. večer je zopet vse lepo poravnal. Vsi so hiteli v hišo, ko se je zmrzalo. Mati je vzela posodo z b'agosovljeno vodo in šla okoli posopij, ko je začelo zvoniti angeljsko češčenje.

Hiša se nam je zdeala kot prenovljena. Vsa nebesa ne bi v naši domišljiji mogla biti lepša, kot je izgledala v naši hiši na sv. večer. V kotu nad mizo so bile one preslečne jastice, za katere je bilo toliko tuda in dea skozi ves adventni čas. Bile so z zlatom in srebrom okinčane. Nad jasticami je visel deviški angelj z napisom: S'ava Bogu na viševah in mir ljudem na zemlji. Visel je tako, da se je neko'liko obračal, kot bi plaval po zraku. Spredaj je gorela lučca, v jasticeh pred hlevčkom, okrog in okrog so pa bili pastirčki in ovce, kar je vse skupaj predstavljalo oni srečni dogodek svetega večera skoro pred 2000 leti. Oh, kako živo sliko je dobilo detinsko srce v svojo m'ado dušo. Kar koprne'o je in žele'o, da bi ta večer nikdar ne nehal. Vse to je povzročal en sam pogled na jastice. Kamor smo se po hiši ozrli, vse je bilo drugače: slike po stenah so bile na božični večer pozlačene z zlatimi penami, tako da je vse v hiši spominjalo na zlato in srebrno božično noč.

Na božični večer je bilo tudi na mizi kaj izrednega. Več vrst na'oženeza kruha, veliki hlebeci so bili to, in eden teh hlevov se je zval »poprtnik«. Od tega smo dobili ob sv. Treh kraljih vsak en velik kos in

ce'lo živina je dobila nekaj. Ta večer smo drugje, ne na mizi večerjali in za večerjo smo pa prav gotovo imeli kašo s češpljami, pa skuhane suhe hruške, zakaj bil je post.

Pozno v noč smo se začeli pripravljati za po'nočnico. Ob 11 zvečer je začel vabiti veliki zvon iz farne cerkve. Vse se je odpravilo z doma, samo stara teta in mati sta ostali za varuhinji ter m'adoletni otroci. Da je v cerkvi vlada'lo pravo angeljsko veselje, to ve vsak, ki je bil kdaj pri enakih opraviilih navzoč.

Drugi dan smo nadaljevali sveti dan z vso spoštljivostjo in resnostjo v iskrenih željah, da bi taki dnevi nikdar ne nehal. O ti srečna mladinska leta! O dragi oče, draga mati! Sedaj še e vem, kako srečen sem bil tedaj, ko sem bil v zlatom in srebrom okinčani hišici najsrečnejši in najbogatejši človek na svetu, četudi sem stanoval v siromašnem domu, pa je bil za mene pravi raj, ko se je srce topilo v rajskem veselju kot ga boljšega svet ne pozna. Zares so srečna detinska leta, če je človek temu primerno tudi vzgojen in poučen. Sedaj s'oznam, kako srečni so o'rosi, ki imajo dobre in skrbne kato'like starše, osobito matere. Kar otrok dobi v detinskih letih, to se mu vtopi v srce. Vse, kar so meni te'la ustvarili v srcu, mi je ostalo v nezbrisnem spominu. Takrat mi je bilo versko prepričanje najdražje na svetu in nad vse drago mi je še danes. Nikoli mi ne gre iz spomina minili materin klic. Pa ne samo n'ena s'adka beseda, pač pa tudi n'ena čuječnost, n'ena živa, v so'vah se topeča molitev k Bogu. Pozno v noč je prebde'a v molitvi, namesto da bi se kregala okoli, je s

solzami prosila za izboljšanje. Zares, kakšne žrve so to, zgodi. Kdo more pozabiti taka mladinska leta!

Pa bo mogoče kdo oporekal in smeja se rekel: To so o'ročarije. Odgovorjam: to je bilo zame v m'adinskih letih najboljša izobrazba. Moj oče in moja mati sta mi s tem storila najboljšo delo za bodoče življenje. Ker sem bil najmlajši v družini, sta bila oče in mati že piletna, a vendar sta znaa ceniti to, kar je za otroka prav. Gotovo so mi starši želeli najt'oljše bodočnosti. Oba sta se trudila, da smo znali vpoštevati božične praznike, ker sta vedela, da če se mi spomin na nje vtisne globoko v srce, da bom v tem spominu srečen, in nekoč, po prestani zemeljski poti z njima obhajal pravi božični sveti večer.

Nekdaj so bili božični prazniki srebrni in zlati za m'adinska naša leta. Danes so pa upanje in vese'o pričakovanje za utujenega potovalca, ki se z vsakim dnem nagiblje proti večeru.

Svetonočna legenda.

Po Margi Thomé.

Poleg stare cerkve na griču in okoli in okoli nje je pokopališče. Kratki zimski dan se je v naglici polegnil čez nju in prav zadnji solnčni žarek žari na snežni odeji. Mrk nastaja. Že je upihnil vso dnevno luč in zdaj postavlja tajništven most v najsvelejšo vseh noči.

Skrivnosten molk stopa preko pokopališča in pleza čez be'e kamene in lesene križe.

Križ stoji v sredi, veliki križ, kakor

»Da, prav je tako,« je tiho rekla Nora, četudi je ob tem spominu še enkrat začutila upor v svojem srcu, a glavico je prislonila k očetovemu licu in ga objela; in tedaj je začutila v svojem srcu sladko, prijetno zadovoljstvo. Saj z'aj je vedela, zakaj ji je bilo nebo založilo to žrtev in videla, kake sadove je ta rodila.

Lepa je bila ora ura, ko se je nemirni pustolovec, moč popotnega življenja vlegel k zadnjemu počitku in sl'oko zas'al v naročju svojega otroka, ki je bil popolnoma n'egov, da popolnoma n'egov radi enega samega požrtovalnega čina, s katerim je menil, da si jo je popolnoma odtujil, samo, da bi ostal zvest besedi, ki jo je bil dal njeni materi.

Kaplan se je bil odzval Karstenovi želji in je prišel k n'emu; na Norino prošnjo se niti trenutek ni obočaval ter se izkazal kot zvest, čuteč prijatelj. Kot nekda Helena, tako mu je bil tudi Karsten s poslednjimi besedami izročil Noro v njegovo varstvo, ki je ostala zdaj prav tako brez varstva kot tekrat.

Na podlagi tega očistovepa pooblastila jo je torej vprašal kaplan po nekoliko dneh, ko je bilo vse končano, po njenih nadaljnjih načrtih.

Nora je bila pravkar prejela neko pismo, v katerem je bila videti nekaj časa popolnoma zatopljen. Ko se je ozrla kvišku, ji je zablestela solza na trepalnicah, a njen pogled je bil jase in odločen.

»To pismo bi lahko in preprosto rešilo to vprašanje,« je rekla. »Ne morete si misliti, kak zaklad ljubezni in zvestobe je v njem!«

»Od barona Dahnova?« je vprašal kaplan in v njegovem glasu je bilo čutiti nekaj nemir.

»Da,« je rekla mirno, »od barona Dahnova. Zvedel je za bolezen mojega očeta in v sebični ljubezni mi nudi svoje varstvo, zavetje in oporo za ta najnoveši

žalostni dogodek ter mi ponuja svojo roko in ime, ne menč se za vse, kar je bilo z menoj.«

»To je plemenita ponudba, povsem primerna n'egovemu plemenitemu značaju,« je rekel kaplan. »Ko bi le ne bilo pomislekov...« obmolnil je kakor v notranji razdvojenosti. Kaj bi bilo svetovati Nori v n'enem negotovem položaju? Zakon s tako dobrim in vesnim možem, kot je Dahnov, bi ji nudil varno zavetje in dovolj zagotovila.

»Ne,« je rekla odločno, »nič ni treba pomislekov. A dobro je, če si je človek na podlagi take ponudbe sam na jasnem. Vse to, po čemer sem nekda hrenela, me ne mikava več. Drevo, ki mu je vihar uničil srčico, ne požene več nove, a tudi, hvala Bogu, ne usahne, temveč se razraste v mnogo vej.« Govorila je tiho, zamišljeno, kakor sama sebi.

»Ne morem razumeti, kako to mislite,« je rekel duhovnik. »So tudi nesebična srca, ki se zadovoljijo s tem, da smejo ljubiti, ne da bi zahtevala od drugega isto mero ljubezni in prav za žensko srce je to čisto blažilnejše nego žalovati za enim samim čuvstvom... Ko bi le ne bilo enega pomisleka...«

»Hvaležna sem Bogu za ta pomislek,« ga je prekinila. »Če bi ne bilo te ovire, ki se kot resna dolžnost protivi temu, o, potem bi z veseljem vračala toliko zvestobo in požrtovalnost; potem bi eno življenje ne bilo dovolj, da bi mu mogla vse to s hvaleznostjo povrniti... tako pa niti najpriširnejša ljubezen ne more izravnati tega verskega prepada... ne, nočem si vzklicati nove razdvojenosti v dušo...«

»In vendar,« je žalostno rekel kaplan, ker mu je branila dolžnost, da bi ji prigovarjal, »bilo bi človeku v veliko tolažbo vedeti, da ste v srečnem in varnem pristanu.«

v te'o gumbe od obleke, uro in verižico, in vse kar je imel na sebi, je našel v najkrajšem času krvododis. Nastopile so neznozne bočine, kot da bi ga žgelo goreče železo. Slemenik se je spramnil v železno čelado in vedno pritiskal na glavo. Na hrbtu bolečine pa je čutil v prsih. Ni trajalo dolgo in že je izgubil vsak občutek, a možnost misljenja je ostala nepoškodovana. Pa učenjak ni bil ne v strahu niti pobit, obdala ga je le misel, kako drži odprta usta, da vzd'zi dihanje. Na čuden način so mu prišli v spomin dogodki iz prve mladosti. Dihati je bil zmoget le, ker se je med zemljo nahajalo tudi kamenje, ki je dopuščal par majhnih razpoklin. Toda vedno bolj je sili pesek v usta in nos in bližal se je konec. Pri niso imela več odporne moči. Utrpiti žil so se silno pomnožili in kar enkrat je izgubil zavest. Zdelo se mu je, da ga tolečejo po glavi. Dejanje je to bila lopata, s katero so kopali nad njim. Najprvo so mu oprostili glavo, da bi prišel do dihanja. Bolje pa bi bilo, da se odstrani breme od telesa, da ne pritiska kri tako v glavo. Kakor hitro

čuvár. V zlatih škrah bleste skrivnostne besede o mrtvih, ki niso umrli.

Pred križem, prav ob vznožju dviga drobeni teloh malo svojo glavico iz male jasic, ki jo vsak dan poljublja solnce na svoji kratki dnevni poti. — Majeeni obrazek je obrnjen proti zvezdam.

Čisto sam stoji v tihoti noči; vse druge evetke spe pod snežno odejo še daleč v zemlji, a teloh cvete. Vsaj ena cvetka mora pričakovati Jezusčka.

Kakor mala nedolžna dušica je, ki tudi v mrazu in noči hrepeneče pričakuje Jezusčka; saj pa tudi teloh ponekod imenuje Jezusčkovo cvetko, ki v snegu in ledu vztraja in ljubezni. V sredini svojega cvetnega srca sanja sladke sanje in jih v tihoti svete noči šepetaje pripoveduje svojim tovarišicam.

O, kako rade poslušajo! Celo vrabčki in sinice, taščice in ščinkavčki poslušajo s sklonjenimi glavami sv. blagovest.

V ozadju stoji molčeči gozd in se ne gane. Studenčkom je prepovedal šepetati in potoki ne smejo šumeti. O, saj bi tudi sicer ne! Kajti čudežni glasek telohov poje in zveni skozi gozd, kakor svetonočni zvonček in pripoveduje o Jezusčku ki prihaja; pripoveduje o čudesih svete noči, o edini uri o času, ko časnost neha in se prične večnost.

Pripoveduje in se ne utruja dokler ne prične cerkvena ura biti polnoč, počasi in svečano dvanaest bronastih udarcev. Pri vsakem udarcu splava angel preko zemlje. Vseh dvanaest pa plava naravnost v nebesa, da poneso Jezusčka iz zlatih nebes na

ubogo mrzlo zemljo. To je ura ko je svet rešen in proslo vse stvarstvo.

Svetli prameni sijajo skozi gozd; črna noč se razsvetli kot čudoviti pemiadni dan. V veselem šumenju valovi gozd, čudoviti studenci pojo v svojih virih, potoki in reke tiho kot zveneči valovi po dolini. In v dolini se razprostirajo zeleni travniki s tisoči in tisoči cvetk. Zlato žitno klasje valovi v vetrčih in goreči mak se ziblje med njim.

Kakor petje tisočerihi harf brne vetrovi preko zemlje v nedosegljivem veselju. In govoreča pčem plitice nima konca.

Vse stvarstvo se vpleta v čudovito harmonijo: zvezdice žar in solnčni svet, srebrne reke in pojoči potoki in valujoče klasje; glasovi vetrov in spevi plitice in vzdihli cvetki! O, čudežna pesem v času vseh časov, ob uri vseh ur!

Vonj belih in rdečih rož plove preko božje njive. Vsi, ki tu mirno spe, pa so se zbudili; odgrnili so naličje in zdaj vstajajo in gredo v dolgi vrsti, kakor prošnji teden, v cerkev, v cerkev svoje mladosti.

Tam leži Jezusček v svojih bornih jasticah. Smehlja se in steza ročice kakor, da hoče vse objeti. Široko so odprta okna in v cerkev prihaja rožni vonj, zlata luč in glasovi vsega stvarstva, da hvalijo Jezusčka.

V klopih pa kleče rešeni, ki v tej čudežni uri praznujejo v cerkvi svoje mladosti sv. božično noč. Z vseh koncev in krajev so prišli: z bližnjega pokopališča, z daljnega vzhoda in zahoda, kjer jih je vojska položila v grob, s severnega in južnega morja, kjer jih je morje potegnilo vase. In vsi so našli pot. Zdaj kleče tu v blestečih

oblekah večnosti in pojo stare, svete božične pesmi.

Ali so res to tisti, ki so tolikokrat stali v tej božji hiši? S temnim obrazom in upognjenim hrbtom? Z mračnimi mislimi v sreč? Z bolečostjo in hrepencejem in s pekočo zavestjo greha? To naj bodo te svetniške postave?

Da, to so oni in vedo, komu so dolžni hvalo za to. Dvigajo roke k jasticam in šepetajo: »O, Jezusček naš! O, Jezusček naš!

Ali ni hodil za njimi po vseh potih sveta? Ali jih ni mar spremljal do večnih dvorov? Saj niso mogli drugače, morali so mu slediti. In če jih je hotela bol in nesreča od Njega odvrniti, ali ni zopet stal tu in jih je vabil s ljubečimi besedami? In če je duša padala iz greha v greh in je hotela, nalašč in namenoma, nadaljevati pot v pogubo, ali ni mar prav to božje Dete dignilo visoko, visoko večno luč vere in svojega neskončnega usmiljenja? In je podalo svojo drobno a vsemogočno roko v pomoč: »Pridi, duša, domov!« »Toda, moji grehi, moji preveliki grehi,« se je branila tedaj duša. »Vse sem vzel nase in sem umrl zate,« jo je tglazil.

Da, prav ta Jezusček je vse rešil! In zbori rešenih gredo prepeva je skozi božično cerkev.

S cerkvenih sten pa bleste kot diamanti vse molitve, ki so bile kdaj opravljene v tej cerkvi. In že napol pozabljene svete pesmi plovejo med stenami tega svetišča.

Prav pri jasticah kleče otroci. Jezusček jih je že zgodaj poklical iz doline solz; zdaj so angelčki in se smejo z Njim igrati. In ti, Jezusčkovi najbližji, so ob jasticah kakor

70

je bil oproščen, je videl in razumel vse, le ganiti se ni mogel. Zdravniška pomoč mu je kmalu vrnila zdravje in zavest in še e tedaj je vedel popolnoma dobro, da je rešen, najsi sta bili tudi nogi polomljeni.

60 let je minulo 1. novembra 1929, odkar je neki Avstrijec iznašel dopisnico in Avstrija jo je tudi prva od vseh držav vpeljala v promet.

Božji sinovi. Na severu Tomške gubernije, v globini divje sibirске tajge, kamor se pride po leti le s čolnom, po zimi pa s smučmi in pasjo vprego, v dolinah številnih malih rečic, so nepričakovano našle sovjetske oblasti nove vasi in nasebine. Nekateri izmed njih štejejo po več deset hiš in obstojijo skoraj sto let, toda niso bile zabeležene na nobeni karti ali političnem seznamu. V okraju Pozobelski, ob rekah Kenga, Cuzik, Kombarsu obstoji do 15 takih vasi. Na novo odkriti prebivalci teh vasi se imenujejo »Božji sinovi«, nikjer niso popisani in ne plačajo nobenega davka. So trdni starobredniki in nočejo priznati posvetnih oblasti,

S sanjaviim pogledom je dignila svojo lepo glavo. »V pristanu...« je ponovila. »Da, zakon, kot bi bil ta, bi bil tih in varen pristan. Ali pa res mislite, da bi našla v njem svojo srečo? Pristna hči svojega očeta sem, v mojih žilah se pretaka nemirna kri, ki se hoče boriti in stremeti. Če sem hotela to delati iz zemeljskih želja... naj delam zdaj to za boljše imovino, za najvišje življenje.«

»Ne delajte nikakih nezdravih načrtov,« jo je skoraj strahoma svaril kaplan. »Če srce doživi kako razočaranje, često misli, da bo lahko sklenilo račun z življenjem.«

»A jaz ne mislim tega,« je rekla in okrog usten ji je zaigral lahien smehljaj. »Ne, prav nasprotno, šele pričeti hočem živeti. Minil je čas, ko sem hotela zakopati svoje srce v tišino; a zdaj, ne le, da nočem počivati, temveč si naravnost želim novih nalog. Mar mislite, da mi Bog ni pustil še dovolj moči in poguma za obilo delo?«

Dvignila se je in stala pred njim — ženska v polnem razcvitu svojega življenja — in iz oči ji je sijala navdušenost, ki pač ni kazala mržnje do življenja.

»In ta?« Kaplan je pokazal z očmi na dečka, ki je ostal nekoliko oddaljen od njih.

»Da, od njega imam prvo dolžnost in jo bom tudi najprej skušala izpolniti. Osnovati mu moram nov dom onstran Oceana, pri sorodnikih svoje matere. Pogrešati ne sme niti varstva, niti ljubezni. To bo tudi bolje zanj, kajti tam si bo laže ustvaril bodočnost nego tukaj. Pozneje pa se bo tam tudi zame odprlo polje, kjer bom lahko delovala. Odkar mi je baron Dahnow pripovedoval o Novem svetu, kjer manjka še toliko moči, ki bi delale za Gospoda, me ž nepremagljivo silo vleče tja. A to je še daleč. Vi, moj prvi prijatelj, pa mi pomagajte, da se preselim v to novo izpremembo svojega

življenja, kot ste mi pomagali tudi takrat, ko sem se prvič selila v nove razmere.«

Kaplan ji je podal roko. »Mnogo nalog ste si naložili. V tretjič ste si izvolili borbo in trud mesto miru... čudovito vas vodi Gospod!« Vaša mati je skrbela le za vaše zveličanje in zdi se, da se izpolnjuje njena želja. Zdi se, da hočete hoditi le po tej poti... božji blagoslov naj vas spremlja! Vaša sreča je bila kruto uničena,« je pristavil in se s tem prvič dotaknil zadeve, o kateri nista bila doslej še nič govorila.

»To je samo ena vrsta sreče,« ga je mehko zavrnila. »A ljudem je dano doseči še vse višje vrednote nego so radosti ljubezni.«

Nekoliko pozneje je prišla v neki južnonemški kraj, prišedši od juga, mlada zakonska dvojica. Žena je posvečala svojo pozornost edinole malemu, komaj nekaj mesecev staremu sinčku, rojenemu v topli Italiji, ki naj bi napravil tu prehodno postajo, da bi se navadil ostrejšega podnebja v nemški domovini.

Gospod se je vidno dolgočasil ob njeni neprestani skrbi za otroka, katera ji je izključevala vsako drugo misel. Zato je navzlic vsemu očetovskemu veselju porabil prvo priliko, ki jo je mogel, da jo je prepustil samo sebi in stopil ven na teraso, odkoder je bil lep razgled na gore, ki so žarele v večerni zarji, kopajoče se v rožnatem vzdusju mehkega poletnega večera. Kmalu pa je obrnil svojo pozornost na drugega posetnika terase, ki se je bil vsedel nekoliko vstran od njega s hrbtom obrnjen proti njemu. Njegov stas in vedenje sta mu bila zelo znana; zato se mu je jel bližati; a potem je zopet obstal, negotov, ali je ali ni. »Ali si ti ali nisi?« se je slednjič odločil hitro in stopil k njemu. »Dahnow! Kako me veseli, da te najdem!«

venec lilij. Njih pesem pa skaklja kot biserni studenček med nebeškimi slavonspevi.

Raz oltarjev so stopili svetniki in so se zbrali ob jaslicah, da molijo Jezuščka. Prišla je sv. Katarina s svojim zlatim kolesom in mečem in je položila svojo nebeško krono, znake svojega mučeništva in palmovo vejo Jezuščku k nogam. In sv. Neža je prinesla Jezuščku svojo ovčico, sv. Doroteja košarico z rožami.

Težki koraki odmevajo po cerkvi; Jezušček se smehlja, saj ve, kdo prihaja: njegov dobri prijatelj, sv. Kristof. Zdaj morajo pa mali angelčki hitro napraviti prostor, ker sv. Kristof mora prav blizu k Jezuščku. Dan na dan stoji doli v vaškem znamenju, v jezju in snegu in nosi Jezuščka; zato mora zdaj prav blizu k Njemu, da se pogreje in pokrepča. In to je zanj največje božično veselje. Kdo more to popisovati? Za tisoč let trpljenja en sam pogled Jezuščkov in so nebesa tul!

Ko so pa cerkvena vrata enkrat odprla, tedaj pride dolga procesija vseh svetnikov, ki lejo in dan stoje v znamenjih in kapeleah, v gozdu in na polju, na mostovih in križcih. Dolga, dolga vrsta jih je in vsi boče o k Jezuščku!

Pa pristopila za njimi rjavooka srnica in beloglavo prileto in vsi gozdni prebivalci in povelj. Metulji prihrče in drobni broščki s čebelicami in čmrlji pribrenče in vse, vse se gneto okoli Jezuščka, okoli jaslic...

Dokler se vnovič ne sproži stara ura. — Čelezni čas od ponoči do ene je potekel, in ni bil čas, to je bil del večnosti. — Pa zopet zahteva čas časnosti nazaj svojo

moč nad temno zemljo. Ugasnila je luč pomladnega dne, zbori nebeščanov so utihnil, bela snežna odeja zopet pokrije pokopališče in vse je tako kot prej. Stara cerkev stoji zopet temna na griču in ni je druge svetlobe v nji kot od luči, ki nikoli ne sme ugasniti.

Pri jutranji maši pa se zbero vaški otroci okoli Jezuščka. O, kako jim žare oči! Kako prisrčno pojo usta in srčeca:

«O, preljubi Jezušček naš, pred Teboj klečimo.
Otročiče rad imam, srčno Te slavim!
Dele že za nas trpeče, vzgi ljubezni plam goreče
nam v mlada srčeca!»

Pa pravijo: »Nikoli še ni bilo tako lepo! Pa bo vsako leto tako in še lepše, če bodo male dušice vedno in samo pri Jezuščku.

Veliki ljudje pa kleče ob jaslicah in si mislijo: »Nič več ni tako lepo, kot je bilo včasih! In prav imajo. Predaleč so se oddaljili od svetosti in lepote svoje mladosti. Pa bodo zopet doživeli večno lepoto tam v

Naipopolnejši
STOWER
šivalni stroji
za živile, krojače
in čevljarje ter za
vsa doma.
Preden si nabavite
stroj, ogledite si to
izrednost pri trditvi
L. Baraga,
Ljubljana
Seidenburg, ul. 6
Brezplačen pouk
15 letno jamstvo.

A. ti si Degenthal! je rekel prvi ter počasi okrenil svoj glavo, a z glasom, ki ni kazal nikakega veselja.

«Ta, huz... vračam se po treh letih... z ženo in otrokom» je pristavil ter poudaril zadnjo besedo. Krasen deček, ti rečem! A kaj ti je, prijatelj, kakšen pa si? je nadaljeval; začuden nad neobičnim izrazom v Dahnowovem obrazu.

Merda kot nekdo, ki je bil pravkar v tretje zavrnjen? je bridko rekel Dahnow in spravil v žep neko pismo, ki ga je držal v roki.

Zavrnjen... Dahnow, ti? Ti, tako sijajen in ljubazni človek? Bogati mož, ki vse gleda za njim! Nemogoče... od koga?

Od Nore Karstenove! je rekel Dahnow ter brezobzirno in z neprijaznim pogledom zabrusil to ime svojemu mladostnemu prijatelju v obraz. Ni bilo ravno srčno naključje, da je videl pred seboj na videz vesel in zadovoljen obraz baš njega, radi katerega je bil zavrnjen. Od Nore Karstenove! je ponovil. »Oni, čigar je bil ta biser, ga je pustil ležati v prahu... in zdaj se, da je nedosegljiv vsaki drugi roki.»

Od Nore Karstenove? je zajecjal Degenthal ter stopil korak nazaj. »One, ki je z onim Landolfom...»

«Lahko verjame, kdor rad verjame,» je pikro rekel Dahnow in mu brez nadaljne besede obrnil hrbet.

A Degenthal ga je krčevito pograbil za rame. »Kaj verjame? Kaj misliš? Mar ni bilo res?»

»Najposramnejša in najprozornejša laž, ki je bila mogoča! Da bi se tako dekle zvezalo v tem ničvrednem! Tako bitje in ta nizkotni pes! je vzkrikel Dahnow. »Kdor je mogel verjeti kaj takega, ta je rad verjel. Če še ne veš, ti jaz povem: njena mačeha je bila tista, ki je pobegnila s tem lovovom in pustila na cedilu moža

in otroka, kar ni posebno težko. Da bi se bolje zavaroval ter se obenem maščeval nad ubogo deklico, je ta čedna dvojica razširila to vest pod njenim imenom... in res, prav trdno ste jima verjeli.

Nemogoče! se je izvil Degenthalu iz prsi. Nemogoče! Na svoje lastne oči...»

»Si morda bral, kar sem bral tudi jaz,» je zaničljivo rekel Dahnow. »Toda jaz, ki se ji nisem bil nikdar približal, ki se nisem nikdar poskušal prikrasti v njeno srce, ki ji nisem nikdar govoril praznih besed, da jo cenim nad vse, da jo hočem rešiti in varovati... jaz vidiš... jaz nisem verjel tega! Tako sem jo cenil, da sem takoj vedel, da so bile vse govornice le nizkotna laž in sem se potrudil, da sem se prepričal o resnici. Eno samo vprašanje je zadostovalo, da mi je bilo jasno vse... In ti! Ali te nisem svaril takrat,» je nadaljeval Dahnow ter se vedno bolj razvnel v svoji jezi, »takrat, ko si si jo brez vsakih pomislekov prizadeval pridobiti. Mar ti nisem prerokoval tedaj, da se ti bo tvoje razvneto čustvo ohladilo sprico resnih okoliščin? Tedaj je bil čas premisliti in se zatajiti. A mož, ki po dobrem premisleku tvega tak korak — in ti si imel prav, bila je vredna tega! — ta mož se ne skriva za prazne izgovore... Veš, kako sem jo našel? Ob bolniški postelji na smrt bolnega, nezvestnega očeta, ki ga je bil zadel mrtvoud in nikogar ni imela poleg sebe razen zapuščene otroka... njeno dobro ime omadeževano radi tebe... nikogar, ki bi ji pomagal, nikogar, ki bi jo podpiral! Jaz sem ji skušal pomagati. Jaz sem storil, kar je mogoče storiti možu za žensko, ki jo cenil nad vse... a niti ene misli ni imela zame, niti z eno mislijo ti ni postala nezvesta! Videl sem, kako ji je njena ljubezen do tebe uničila vsako veselje do življenja, četudi je sicer tako krepko in pogumno prenašala vse,

večnosti. Zdaj pa kleče tu in prosijo samo tolažbe v zemskih bridkostih. Srce in duša ne znata več peti, samo še zdihujeta in Jezušček ju sliši...

Na pokopališču pred križem, na katerem stoji besede o onih, ki živijo, čeludi so umrli, pa še dviga teloh svojo snežnobečo glavico izpod snežne odeje in sanja zlati sanje sv. noči.

Božične misti moža iz ljudstva.

Kako ljubeč in mil sveči čas je sv. božični dan, kako se vse: staro in mlado veseli teh praznikov. Višek vsega veselja je pa sv. noč. Kako je svečana in blaga, kako težko jo naša srca pričakujejo. Že tisoč devetstodevetindvajsetkrat te praznuje človeštvo, vendar vsako leto z istim veseljem kot prvič.

Nekaj skrivnostnega je v tej noči. Neskončno lepa je melodija božičnih zvonov, ki oznanjajo: »Mir ljudem na zemlji, tistim, ki so blage volje.« Zato pa tudi ne razume tega svetega miru vsak. Koliko je danes ljudi, ki gre ta ta čas neopaženo mimo njih. Zakopani so v uživanje, v strasti, nesrečni v zgrešenem cilju ne vedo, kaj pomeni mir, tisti mir, ki ga svet dati ne more.

Ko odzveni Zdravo Marijo, se oglasi celoten zbor zvonov, ki veselo potrkvajo čez hrib in plan. Noč se polagoma spušča na zemljo, ona noč, ki nam je dala rešenje, ki nam je poslala luč v dolino solza. Kaj lepa je navada, da gospodar z družino pokropi in pokadi svoje prostore, proseč blaznega blagoslova iz neba. Potem pa se začne

ker smatrajo, da še vlada Antikrist. Ne odgovarjajo niti na vprašanja: »Kdo ste? Kako se pišete?« (Miklanjajo tudi vsako podpisovanje, pričevanje, zaščitavanje, ker nasprotuje to vse njihovo versko prepričanje. »Božji sinovi« so poljedelci, čebelarji in imajo živino. Gospodarstvo je v dokaj dobrem stanju, toda strah pred svetom in »knezom tega sveta« je velik.

Poročni prstan je »potoval«. Neka knetka v Kirchdortu na Nemskem je pred 27 leti izgubila prstan, ko je pokladala živino. Zdaj pa ga je izkopala na njivi, priraslega h krompirju. Zdaj sin z možem, ki je bil hod zaradi izgube poročnega prstana, takoj obhajala srebrno poroko.

Miš razgleda shod. V angleškem mestu Bradford so nedavno imele ženske shod. Kandidatka za občinski odbor je že prišla govoriti. Tedaj pa se vrata odpro in vsi pri nekem možu, ki je spustil v dvorano miš. Govornica je miš zagledala in zakričala: »Joh, miš!« Toda kmalu se je pomirila in hotela govoriti dalje. Pa ni šlo. Ko so namreč ženske zapazile miš, ki je

svečano praznovanje tega večera.

Vse gleda, ko se postavljajo jaslice. Posebno otroško veselje je to. Žalostno, da jih je ponekod izpodrinili božični drevesček. Le jaslice so tiste, ki so tako privlačne, saj v teh je bil rojen Jezusček.

Praznik družine je Božič, saj v družini je hotel priti na svet, imeti očeta in mater. Zato se vsakemu, ki še ni popolnoma propadel, toži če ne more v krogu svojih domačih preživeti teh praznikov. Posebno v tujini to človek čuti.

Praznik naših krščanskih otrok je to, saj je hotel biti otrok On, ki je pravi Bog. Lahko bi prišel na svet v vsaki starosti, ali hotel je biti revček-otrok, da bi pokazal ljudem, da so mu otroci ljubi in da naj jih svet ne sovraži, se jih nikar ne boji. Ljubimo otroke radi tega deteta, ki pred nami v jaslicah na slanci leži.

Praznik revnih, slabotnih, ubogih je. On nam je hotel biti zgled revščine, da bi toliko milijonov revnih ljudi imelo v njem tolažbo. Boda trka na mnoga vrata, mraz tišči skozi špranje slabih barak, ljudje naj se spomnijo, da je to Njemu bolj ljubo, ko razkošni domovi. Zato je izbral revščino, da je nam enak postal. O ljubezen!

Praznik zatiranih, ponižanih brezdomcev je. Prezirali so Marijo s sv. Jožefom, ko sta iskala stanovanja; povsod jim kazali naprej, povsod so se bali žene v blagoslovljenem stanju. Prav kakor v sodobnem času. Vsak se ogiba reveža, starši z otroci ne morejo dobiti stanovanja. Šele zunaj mesta je bila votlina ali hlevček in sem sta prišla Jožef in Marija. Prišel je na svet med nemo živino, ki je imela več sočutja ko

človek. S svojim dihanjem je grela detece v mrzli zimski noči.

Nebesa so se odprla in svetloba je nastala, slišalo se je petje angelskih zborov. Prišli so pastirji in padli na kolena pred njim. Daj Bog, da se tudi sedaj vsemu človeštvu prikaže svetloba, da bo spoznalo krivice in hudobije in začelo novo življenje, kakor ga nam v berilu bere sv. Cerkev na sv. božični dan.

Jože Žirovnik.

Radio in tehnika.

Vsi vemo, da je radio kot panoga moderne tehnike povzročil silen preobrat in neverjetno hiter razvoj v telefonski in telegrafski tehniki. Ni pa samo prisilil te panoge, da je hitro skušala vedno odgovarjati zahtevam sodobnosti, temveč je tudi mnogim drugim pridobitvam moderne tehnike s svojimi zahtevami dal neverjeten pospešek.

Tako je n. pr. zelo zanimivo in uspešno vplival na razvoj gramofonske industrije. Vse radijske postaje prav rade prenašajo svojim naročnikom glasbo z gramofonskih plošč. Pri velikem številu oddajnih postaj je jasno, da je rastla zahteva po najboljših in novih ploščah. Kot dokaz za to naj omenimo, da je samo naša ljubljanska postaja preigrala v preteklem poslovnem letu okrog 4000 plošč.

Pri tako veliki porabi plošč je seveda jasno, da skuša vsaka tovarna gramofonskih plošč kar najbolj izboljšati svoje izdelke. Zakaj naročniki radia želijo poslušati le tako gramofonsko glasbo, kateri se le malo ali nič ne pozna, da prihaja z gramofonske plošče.

Zato so v Ameriki začele izdelovati nekatero tovarno gramofonskih plošč posebno ploščo za radijski prenos. Glasba iz teh plošč se proizvaja tako čisto in jasno, da radijski naročniki ne morejo ločiti te glasbe od običajnega glasbenega prenosa. Seveda izdelujejo te plošče s prav posebno vestnostjo. Najprej izvedejo že sprejemanje na voščeni matrici z vso natančnostjo. Nadalje sprejemajo posamezne komade na zelo velike plošče s premerom 40 cm, ki se prav počasi vrte. Tako naredijo te plošče samo 33 in pol obratov na minuto dočim jih običajno naredijo okrog 78. Zanimivo spremembo so uvedli tudi v tem, da igrajo te nove plošče od srede navzven, torej narobe kot pri običajnih. To pa za to, ker je znano, da je v plošči proti sredini vedno slabjša, naročnik pa je, če že mora poslušati reproducirano glasbo, potem nezadovoljen, če je najslabši del vedno konec. In za to imajo Amerikanci gotovo prav, če se zavzemajo za načelo: Konec dober, vse dobro.

Naznanila.

n Prosvetno društvo na Brdu priredi v nedeljo, dne 29. t. m. v župnijskih prostorih, ob priliki 25 letnice društva igro »Miklova Zala«. Prijatelji pošiljajo zabavo uljudno vabljeni.

n Prosvetno društvo pri Sv. Gregorju vprizori dne 29. dec. 1929 in 1. jan. 1930 krasno božično igro »Peterčkove poslednje sanje«. Uljudno vabljeni!

n Podružnica Sadjarjskega in vrtnarskega društva v Bevkah ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 29. decembra po nauku v šolskih prostorih. Občni zbor bo združen s predavanjem o novih potih sadjarstva. Ker je snov predavanja zanimiva in važna za vsakega gospodarja, se vabite prav vsi, da se ga udeležite. Na svidenje torej v polnem številu!

71

prestrašena »skakala po sobi, so prišle cviliti in kričati in so druga za drugo zbežale iz dvorane.

21 tisoč obtožencev v eni sobi! V poljskem mestu Rzezowa je neka trgovska družba začela v plačilo težkoče. Sodba je naperjena zoper vse članke te družbe, ki jih je 21.000. Ti so vsi sklenili, da se razprave udeležijo. Sodna razprava se bo vršila pod milim nebom, ker ni nikjer dvorane, kjer bi samo obtoženci prišli do prostora. Najetih je okrog 100 advokatov. Razprave bodo trajale več mesecev, predno bodo vsi samo — zaslišani.

Najuspešnejši misijonar. Misijonar p. Doyle iz Mill Hilla piše iz Nyaburu, da je on najuspešnejši misijonar na svetu. Dejanjsko se zdi, da širjenje svete vere nima nikjer tako obilnih sadov kakor pri dobrih črnih v Nyaburu. Ti se zbirajo v trumah v katoliško cerkev in izpolnjujejo krščanske dolžnosti z zgledno vestnostjo. »So kristjani v moji župniji,« piše pater, »ki stanujejo 100 kilometrov daleč od cerkve, pa prihajajo vsa-kih štiri do pet tednov

kar jo je bilo zadelo... Zaničujem moža, ki tako uniči življenjsko srečo ženske!« In jezno je stresel raz sebe Degenthalovo roko ter odšel v hišo!

Degenthal je ostal sam. Niti z eno besedo ni bil prekinil Dahnowa. Ali ni to zopet oni ledeni mraz, ki se mu zdaj vlega na srce — kot nekoč? In pritisnil je nanj z roko, kot da je začutil v njem silno bolečino. Tri leta je bil preživel razmeroma mirno in srečno, tri leta je zavračal vsako misel na Noro, zatiral vsak dvom nad neverjetnostjo, ki je hotel vstati v njem.

V tem trenutku je začel glas svoje žene. »Kurt! Toda Kurt, prosim te, kako moreš stati tu in ogledovati te stare gore, mesto da bi bil pri najinem ljubljencu, ki je tako, tako srčan. Pomisli, že ti ve, da ni tu doma. Ne bo zaspal, če ne preuredimo opreme... tako pameten je že. Pridi, moraš mi pomagati!« in mlada žena je nekam zapovedovalno vzela možovo roko ter ga odvedla v hišo.

Kurt je vdano šel z njo. Kakor v snu je sprejel otroka v svoje naročje, ki je bil tako ljubeč, kot le more biti ljubeč otrok devetih mesecev. Spodobno, kot je zahtevala neprestana ženina in strežničina zgovornost, je občudoval otrokovo ljubkost in razumnost in potrpežljivo premikal posteljo sem in tja, dokler ni bilo ustrezno vsem različnim željam. A v njegovem glasu je bilo nekaj tako nenavadno tujega, da je Lili slednjič to vendar opazila. Užaljeno je rekla: »Reči hudobnemu očku, naj le gre proč, ljubček, saj te komaj še pogleda in ne bo prej srečen, dokler ne bo zopet zunaj pri svoji smotki in svojih gorah... Moški ste tako brezsrčni!« je pristavila zlovilno.

Kurt je odgovoril na to tožbo samo s tem, da je še enkrat poljubil svojega prvorojenca na prijazno smehljačice se ustnice. Potem pa je res odšel; zakaj bilo mu je, kakor da ga bo zadušilo v sobi.

Davno je že vzšla luna izza visokih planin, da, nagibala se je že zopet k skrajnim vrhovom. Kurt je bil še vedno na svojem mestu; tedaj mu je nekdo položil roko na ramo. Pred njim je stal Dahnow. Gotovo ni bil vzrok le lunin blesk, da sta bila videti oba moža tako blesta.

»Degenthal,« je rekel resno, »prišel sem, da se poslovim. Vendar naj ne bo jeze med nama, ki bi jo utegnile vzklicati moje prejšnje besede. Ni bilo prav od mene, da sem uničil tvojo srečo in tvoj mir. A pridejo ure, ko človek ni boljši od vraga... Ne, ne govoriva več o tem; vse besede ne pomagajo nič. Moralo se je tako zgoditi; ti nisi imel nepoštenega namena; ona pač ni bila namenjena nikomur izmed naju; morda ima tudi sedaj prav, ko pravi, da ne mara drugoverca, četudi bi ji jaz ne delal nikakih ovir. Ona je dovolj pretrpela v neurejenih razmerah... morda je boljše tako!«

»Kje pa je?« je vprašal Degenthal. Skoraj neslišno so mu ušle te besede.

»Karsten je umrl; ona gre v Ameriko, v domovino svoje matere,« je nakratko rekel Dahnow. »Pozabiva zdaj vse to. Ne bi se hotel v nesoglasju ločiti od tebe; še to noč odpotujem. Zdravstvuj, Kurt! Bodi srečen v tem, kar ti je dal Gospod.«

»Kam nameravaš?« je vprašal Degenthal in segel v roko, ki mu jo je bil podal Dahnow.

»Kam? Možu, ki si noče ustanoviti domačega ognjišča, je odprt široki svet. A kjer je imel ptič svoje gnezdo, slednjič vendarle najde najtoplejši kotiček. Tako morda pride čas, ko se mi bo zdela tudi moja severna domovina najtoplejši kraj na svetu.«

»Kaj bo s tabo?« je vprašal Degenthal, ki ga je napak razumel; kajti vse besede so mu zvenele kot iz daljne daljave.

Spisi, ki jih katoličan ne bere.

Papež Leon XIII. je l. 1896 izdal določitev o branju knjig in spisov, ki je bila bistveno povzeta l. 1918 tudi v novi cerkveni zakonik. Po tej določbi so že same po sebi, ne da bi bil zato potreben poseben odlok, prepovedane knjige in slike, ki nasprotujejo katoliški veri ali pravosti, pa tudi od nekatoličanov prirejane izdaje svetega pisma, istotako knjige, ki pripovedujejo o nekih prikaznih, prerokbah in čudežih; knjige, ki napadajo verske resnice in namenoma blatijo duhovniški in redovniški stan. Prepovedane so dalje knjige, ki uče ali priporočajo vražarstvo, coprnije, klicanje duhov itd., ali, ki zagovarjajo dvo- božje, samcumar ali ločitev zakona ali pa, ki nasprotoma govorijo o polnosti, nepravosti itd.

Prepovedane izdaje sv. pisma pa smejo oni, ki se bavijo s svetopisemskim študijem, rabiti, ako ni v njih papadov na verske resnice. Skofje smejo v njih slušati svojim vernikom dati potrebno dovoljenje glede uporabe prepovedanih knjig, splošno dovoljenje pa daje sveta stolica. Tudi tisti, ki ima dovoljenje, je zavezan, čitanje in rabo knjige opustiti, ako je zvezana s tem neposredna nevarnost za njegov dušni blagor. Kazni izobčenja pa zapade, kdor bi izdal odpadniške, krivo- verske ali razkolniške knjige, ali bi take ali izrečno prepovedane knjige zagovarjal ali pa jih vedoma brez dovoljenja hranil in čital. Seveda pa zadene izobčenje samo tiste, ki vedo za to prepoved in kazni; kdor ne ve za zapoved ali za kazni, si kazni ne nakopiže.

**KMETJE, PRISTOPAJTE
V KMETSKO ZVEZO!**

SLOVENSKI LIST

Naročajte!

Temnik izbira v pridelkih zupraj. Informira o največjih pridelkih vseh, prinaša aktualne članke, red ubrsko „Med tednom“ in „dubovja razmišljanja“. Prinaša v-e vesti o d-jastem in t-i in nedeljski prireditvi. Zakaj g-im me? Zakaj smo ga z-leli? - Nar-ou te, čit-je „Slov-nsk-ij“!

Letna nar.-n-va Din 50.—, p-letna Din 25.—, čet-letna Din 13.— mesečna Din 5.—

Uprava in uredništvo v Ljubljani, Jugoslav-tiskarna.

Naročajte!

Pridobivajte naročnikov!

Kaj bo z mano? je ponovil Dahnow in osupnil nad nenavadnim vprašanjem. »Kaj... najprej bom morda neprijeten izpregled za vse, ki bi me radi še pomagali in pozneje prijeten izgled za moje nečake.« Celo bridkost ni mogla zatreči v njem sladko-grenkega humora.

Degenthal v tem trenutku ni opazil te besedne igre; a značilen je bila za Dahnowovo poznejše življenje.

Nekaj let je Dahnow še potoval po domovini in tujih krajih, potem pa se je vrnil v svojo domovino in se naselil v mali prestolici v bližini svojih sorodnikov; posvetil se je svojemu znanstvenemu delovanju in dosegel v njem lepe uspehe.

Njegova domačnost je bila čedalje bolj zgled izbranega udobja; a čisto je rad zbiral okrog sebe družbo veselih ljudi. In prav je imel; svet ni mogel razumeti, zakaj si on, človek tako toplega srca in zmisla za domačnost, noče ustanoviti prave družinske sreče. A napram vsem prijateljskim svetom in smelim osvojitvenim načrtom je imel jekleno srce.

Prijeten izgled na njegove nečake je bil od leta do leta golovejši; samo enkrat se jim je zdel nevarno orožen; nenadoma se je bil pojavil neki Amerikaneec, mlad mož prikupljive zunanosti s starim francoskim imenom ter se popolnoma podrgel Dahnowovemu pokroviteljstvu. Hotel je proučevati Nemčijo, a je smatral za sedaj baronovo hišo za nekaj svoj dom in je preživel tam tedne in tedne, da slednjič cele mesce. Bil je tako očiten prijatelj hišnega gospodarja, da je vzbudilo to obče strmenje in razburjeni sorodniki so strahoma stikali glave. — A njih srca so se kmalu pomirila, ko so potrdile verodostojne vesti, da ima mladi Amerikaneec sam bogata posestva v svoji domovini in da se ni bati nikake deščinske tekme. Zato so

tem marljiveje ugibali, v kaki zvezi bi bil ta mladenič z baronom in tako so srečno našli nov predmet veselega razgovora.

Klemen Dahnow je molčal in se smehljal. Mladi nemirni tovariš, ki je s pravo ameriškansko brezobzirnostjo preobrnul vso udobno urejeno hišo, ki je kazal kaj malo zanimanja za stremišljenja svojega zaščitnika, tem več pa za njegove konje in psa, si sam ni mogel prav razločati, kako si je bil pridobil toliko naklonjenost svojega ljubeznivega gospodarja. Morda so napravile to tople priporočilne besede v pismu, ki ga je bil prinesel s seboj za barona — morda ime, ki ga je tolikrat izgovarjal, če je govoril o njej, ki ga je zvesto negovala v mladosti in mu v izredni nesebičnosti preprstila večino svojega premoženja — morda je bil tudi kak izraz v njegovih finih potezih, kateremu se ni mogel ustavljati baron Dahnow... saj ga je spominjal edinega obličja, ki je kdaj uničil njegov srečni mir...

XXV.

Pretekla so leta — leta, ki vsebujejo človeško življenje. Med trenutkom, v katerem vzplapala v nas kak življenjski up in med korakom, ki nas opozori na starost, utripa pravo človeško življenje. Pred njim je le sen, za njim le spomin, tako tudi štejemo leta.

Zopet je bilo v göhliskem vrtu z njegovo solnčno teraso, z njegovimi pisano se izpreminjajočimi gredi-cami in bohotnimi cvetjem sredi avgustove krasote, ki je posebno značilna zanj! In solnce je obsevalo živo sliko. Vitke, mladostne postave, vesele otroške gručice, možje in žene v cvetu svojega življenja so se spreha-jali v radostnem razpoloženju po vrtu in v smeh in pogovor so se mešali veseli zvoki godbe, ki je bila

Preganjanje kristijanov v Rusiji

Boljševiki strašno preganjajo pravo slavno cerkev, še bolj pa preganjajo kato-ličane. Sedaj je v evropski Rusiji samo še majhno število katoliških duhovnikov, a od teh jih je nad 50 v ječah ali v pregnanstvu. V strašnih ječah na Soloveckih otokih (Solovki) je 17 katoliških duhovnikov, med njimi škof Boleslav Slozkan in trije katoliški duhovniki vzhodnega obreda. — Ni čudno, da je ljubezen papeža Pija XI. do Rusije tako velika. Škof Mihael d'Herbigny, osební prijatelj Pija XI., je večkrat videl, kako se je sv. oče razjokal, ko je govoril o velikih nesrečah v Rusiji. In papež sam je že 19. oktobra 1927 izpovedal sledeče: »Vsak dan, ne da bi enega izpuštili, vsak dan, že dolgo tega, prav od začetka se spominjamo Rusije pri sv. maši. Spominjamo se vseh njenih duhovnikov, vseh njenih spoznavalcev vere, vseh njenih vernikov, katoličanov in tistih, ki niso katoličani. Se ni dosti povedano! Z Gospodom Jezusom pri sv. maši hodimo vsak dan v Rusijo; vsak dan jo prehodi Jezus z nami od Minske do Vladivostoka, od Tiflisa do Solovecki; blagoslovljamo in upamo obenem, zlasti pa trpimo z onimi tam, z njimi vsemi...«

O, pridružimo se tudi mi željam in molitvam skupnega očeta krščanstva!

Odnosaji med Rusijo in Anglijo so bili dejansko vzpostavljeni 20. decembra.

Rudarski zakon je bil v angleški zbornici sprejet samo z večino 8 glasov.

enkrat k sveti maši. In vso to pot prehajajo peš. Seveda traja tako pot po štiri do do pet dni na eno in ravno toliko na drugo stran. Tisti, ki so samo 50 do 60 kilometrov oddaljeni, pridejo vsakih štirinajst dni, če le preplave ne onemogočajo potovanja. Ko sem nekako pred petimi leti prišel v te kraje, je bilo tu komaj tucat kristijanov. Danes jih je 4 tisoč. V zadnji polovici leta sem imel 14.000 sv. obhajil in v tem polletju računam na 20.000.

Bismarck, nemški kancler ni mogel, da bi ga zdravniki izpraševali. Ko je kancler zbolel, pošljo po znamenitega zdravnika Schweningerja. Na njegovo vprašanje po bolni, kancler kot običajno molči. »No,« pripomni mirno zdravnik, »pa pošljite po živinodavnika, ta svoje bolnike nič ne sprašuje.«

Na račun. »Povej mi, mamica, koliko sem ti vreden?« vpraša Zoranček. »Koliko si mi vreden?« Joj, milijon in še mnogo več! mu odgovori dobra mamica. Deček se za hip zami-sli, nato pa reče: »Mamica, ali bi mi ne dala na ta račun en dinar za sla-doled?«

Koto iška cerkev.

s Papeževa prva pot iz vatikanskega ozemlja, kar je razno časopisje že dolgo napovedovalo se je zgodilo: 20. decembra, na dan petdesetletnice mašništva, je sv. oče proti pričakovanju zaustil Vatikansko mesto in se podal na italijansko državno ozemlje, v lateransko cerkev. Ko se je papež pojavil pred cerkvijo, sta mu bila izročena dva ključa: zlat in srebrni. Papež je bral slovo mašo v lateranski baziliki in si je po službi božji ogledal lateranski muzej, kakor se je vrnil v Vatikan.

s Biserna sv. maša v Vipavski dolini. Velika cerkevna slovesnost se je vršila v nedeljo 15. decembra v St. Vidu pri Vipavi. Častni konzistorijski svetnik in bivši župnik tržaške škofije pračastiti gospod Matej Rebolj, ki živi od leta 1922. v St. Vidu v pokopju, je obhajal ta dan v vsej čilosti in tako rekoč mladeniški čvrstosti svojo biserno sv. mašo. Šentvidska župna cerkev, ki je bila ravno pred enim letom po prizadevanju tamošnjega g. župnika Janeza Kovarja vca prenovljena, je bila za biserno mašo še posebej izredno lepo in bogato okrašena. Slavnost je povečevalo tudi dobro pripravljeno peje domačega cerkvenega pevskega zbora, orgljanje ondotnega domačina g. Stanka Premrla in ubrano potrkavanje novih, zelo posrečenih zvonov. Udeležba vernikov pri tej slavnosti iz domače župnije in drugih vipavskih župnij je bila ogromna. Bog je dal tudi najlepše vreme. Šentvidci in okoličani so pokazali, da ljubijo svoje duhovne pastirje in zaslužijo spravo vne in navdušenja, ki so ga razodevali o priliki bi-

serne maše, največjo pohvalo. G. bisermanu pa želimo, kakor je rekel slavnostni cerkveni govornik, g. vipavski čekan Breitenberger, da bi dočkal še zelo sv. mašo.

MAŠI CELI DANASNI NAKLADI

Priložni okusno priloga: trdka bančno komandno društvo A. Rein in drug v Zagrebu, ki je po celi državi znana po svoji tožnosti in solidnosti. Pri vsakem žrebanju državne razrede letnice izplača velike in mnoge dobitke ter se vsled tega močno vsakomur priporoča udeležba pri igranju.

Kot največji vir za srečo se gornja trdka lahko naitopije priporoča in sicer ne samo radi njene splošno znane posrečljivosti in kulturnosti, ampak tudi zato, ker vedno izpolni, kar obljubi. Trdka sreča mešane trdke, ki vse do bitke, tudi največje, izplačuje takoj in v istih sredstvih pred določeno rekono; ne da bi potrebovala zato kako provizijo ali obresti, ki jih nikdar ne računa.

Ljudska knjižnica.

Ljudska knjižnica Jurastovanske knjižnice v Ljubljani, ki obsega doslej 52 zvezkov ter se v naših ljudeh nikoli nadejala, je med mnogimi ljubiteljskimi zbirkami leposlovnih knjig tista, ki radi svojih dobro izbranih, za lažje, prijetno in izkrajati nesporne čisto predstavljajo žid, najbolj odgovarja idealni družinski knjižnici. Staro in mlado more čitati iz teh zvezkov, ki jim je cena dovolj nizka, zdravega in poštenega razvedrila. Poslednji zvezek vsebuje prelepo povest nemškega pisatelja Reinmicha. Zgoraj zvonovi v prevoju Vere Pirčere, ter potopisa Svetobemsko goro Sinaj iz perca dr. M. Slavca, čigar prijeten in vendarle glo-

bok način pripovedovanja je zanimiv, poučen in zabaven hkrati. Na tem mestu smo še nedavno objavili oceno tega zvezka Ljudske knjižnice in moremo pri tej priliki le še enkrat nanj opozoriti. — Prav pa je, da naštejemo med starejšimi zvezki nekaj za darila prav posebno prikladnih knjig. Ivan Pregelji: Otroci solnce, dve knjigi Henrika Stenlewica, dve knjigi Cennana Doylea, izvrstnega in neprekosljivega pisatelja detektivskih romanov, Julesa Vernea: Otroci kapitana Granta, ki je ena najboljših knjig slovitega francoskega pisatelja in drugih več.

Meh za smeh.

Gospod Starin v razstavi modernih biro. Gospod Starin je dobil zastonsko karto, dragače itak ne bi sel tja.

Kaj? Stole k pisanim strojem? Ampak svoji tiokarici vendar ne bomo kupovali fotelja! Dela naj, ne pa počiva.

Hišni telefon? Zato, da bi se moji nameščenci zabavali med seboj!

Stroj za zapiranje p'sem? Ne, moj dragi, pljuvalnik tudi to naredi in ta vendar nič ne stane!

Stroj za kajenje? Da bi moj knjigovodja še manj delal kakor doslej.

Priprava za ostrenje svinčnikov? Zakaj pa inajo moji ljudje žepne nožice?

Cevna pošta v hiši? Naj le vajenec teka okoli saj je to zdravo.

Mojli pisem ne bom dal normalizirati? Te ostanje, kakor so bila; odkar obstaja moje podjetje, torej 75 let, do sedaj!

72

Leden muzej za mrtva trupla. Geofizični observatorij na Dalman vzhodu je napravil načrt za ogromen leden muzej, v katerem bi se hranila trupla izumirajočih plemen in živali, dalje živila, oodja itd. V ta namen bi se hranila trupla izumirajočih plemen in živali, dalje živila, oodja itd. V ta namen bi se uporabila sibirski polja večnega ledu, v katerih bi se trupla nepoškodovano hranila mnogo stolet. V tem ledovju so našli mamute, katerih maso je bilo še popolnoma sveže. Gradbeni stroški za muzej so poračunani na deset milijonov rubljev.

Koristna iznajdba. Poljski listi poročajo, da je iznašel Poljak Ziga Mroczek ščit proti blatu za avtomobile. Avtomobili, opremljeni s tem ščitom, ne bodo več škropili z blatno mimojočih. Ščit se da pritrditi na vsak avtomobil.

Na angleškem dvoru so izdali naredbu, da morajo ženske, ki pridejo k dvorskim zabavam in nastopom, imeti dolgo krilo. — Pамет, ki je po vrvi ušla, se po nitki vrača.

skrita med grmovjem. V Göhlitzu so obhali družinski praznik: rojstni dan svojega gospodarja, srega gospoda, kakor so z a nazivali Kur a Degentala; odkar se je bil poročil njegov najstarejši sin in je ta že sam imel otroke.

Velika družba, ki se je bila zbrala, je bila, najbolj dolga, kako zelo se je bila razmnožila družina, katere se je vsako leto ra ta dan v čim popolnejšem številu zbrala okrog svojega družinskega poglavarja.

Kurt in Lili sta ostala zvesta Göhlitzu. Ko se je bila kot mlada zakonca vrnila z juga, s a se bila tam rasselila. Sin ni hotel odvzeti materi gospodarskega svojih posestev, ki ga je vodila dolga leta in Lili je ra ši gospodarila ra svojem posestvu. Ko vsled visoke s arosti ni mogla več voditi poslov, je bil Kurtov najstarejši sin že toliko star, da je lahko prevzel gospodarstvo. In zopet bi bilo po Lilinih nezorih najbolje, da pride n en sin do kake bogate posesti. Zato je lahko pregovorila svojega soropga, da mu je prepustil očetovs a posestva. došli sta sama ostala v Göhlitzu, kjer sta se bila že udomačila.

Grofica je videla izpolnjene še vse svoje želje. Nien sin je bil poročen z bogato dedinjo, katero je bila že v njeni zgodnji mladosti določila zanj.

Z Lilino zvezo je bila grofica sira. ljubljena svojega sreča, popolnoma izgubila. Le velikodušne narave znajo deliti — tako idealne kot materijalne dobrane. Lili na ni bila velikodušna narave; kot njeno duševno, tako je bilo omenjeno tudi njeno srčno obzorje. Ljubezen njenega moža in njenih otrok je morala biti samo njena. Kurt se deloma sploh ni brigal za življenje, deloma pa je bilo med njim in materjo nešteto neizrečenih spominov in zato se ni temu prav nič protivil. Tako je bila grofica v svoji starosti s a ozirom na ljubezen i življenje sila zapuščena.

Gočovo ji je tedaj, v teh samotnih urah, priplavala pred oči podoba ene deklice, v katero oče je silal tako tople žarek. V katere glasu je trepetal tako mehke zvok, to je prošla za njeno materinsko ljubezen. »Hči, ki te bo vredna po duhu in srcu, je bila rekla tedaj prednica. Ko je čula grofica po kaplanu o Norini zgodbi, kaero ji je ta povedal v Norino ovravilo, ji je morala izreči prizanenje in obhudovala je pogum, s katerim je hodila hči cirkuškega jahača svojo pot življenja.

Lili se je bila tekoma let malo izpremenila. Mala, debelušna žena se ni nikdar pečala z drugimi želi in mislimi nego s tistimi, ki so se tikale njenega najčvega kroga: tu pa se je bilo razvilo vse mirno in zadovoljno. Z izpolnitvijo njene srčne želje pa je zamrla v njej še ora trohica notranjega življenja, ki jo je sploh imela; dihalne plake ljubezni, ki je vel iz njenega bitja, je s tem izgnil. Kurt je bil zdaj za vedno njen; toji je bilo dovolj; in poleg tega je bilo zunanje življenje njeno polje, kjer si je vedno nalagala posla čez glavo.

Večnoma podokudajo otroci materin duh, po očetu pa s a; in tako so bili skoraj vsi Lilini otroci visokih, vitkih postav in preprostega, a ne ravno slabega materinega duha. Mirno so živeli vsak v svojem poklicu. Samo eden, drugi sin, je kazal očetove rave oči, njegovo sanavo čelo in resnejše, nežnejše, višje stremeče mišljenje. A kapla materine krvi je pač tudi temu mišljenju dala praktičen izraz. Še preden je bil izpolnil osemnaisto leto, je sklenil živeti za najvišje in se posvetiti le božji službi. Vstopil je v neki red in se v svoji gorečnosti odločil za zamorske misijone.

Naročajte „Domoljuba“!

Ali bi mogel na svojem posestvu uporabljati traktor in ali bi bil to dobičkanosno naložen kapital?

Odgovorite takoj na to vprašanje!

Vsakemu pazljivemu in naprednemu poljedelcu pride enkrat to vprašanje na misel. Je pa to važno vprašanje, ki ga moramo resno preudariti, kajti od njega zavisi bodočnost posestva-družine.

Ali bo dobiček tolikšen, da se izplača naložiti ta kapital? Tisoči gospodarjev so odgovorili na to vprašanje soglasno z: „Da“.

Fordsonova pomoč je celo mnogim gospodarjem pomenila rešitev posestva. Če jim je iz tega ali onega vzroka pretil

polom, na primer vsled povišanja delavnih mezd, ali pa vsled obubožanja zemlje, jim je Fordson pomagal iz obupnega položaja. Z manjšimi izdatki so obdelali zemljo in boljša ter bogatejša žetev je bila prvi uspeh. In leto za letom se je večalo blagostanje posestnika Fordsona.

Kar je opravil Fordson Vašemu sosedu, lahko tudi Vam opravi! Bližnji Fordov zastopnik Vam bo to dejstvo potrdil s predvajanjem na Vašem posestvu. Pogovorite se z njim!

Cena traktorja Din. 53.000.—

z blatiniki in carino.

FORD MOTOR COMPANY, TRIESTE

St. 122. Kovina in au er. Kapsul s sekundnim kazalcem in dobro kovan. Radi um svetilka o se lev in na kavalci amo D 34.
St. 122-1. Ista brez sekund. kazalca D 1 6.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše — pri stari priznani trdnici

H. SUTTNER — LJUBLJANA 1

Prešernova ulica štev. 4

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica — Razpošilja v vse kraje tu- in inozemstva
Lastna protokolična tovarna ur v Švici znanih: KO — OM KO — AXO

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!

China srebrno od lno
orodje

s 50 let o pismno tovar-
niško garancijo

St. 122. Budilka 16 cm vis.,
dobro kolesa, 3. dno j. m.
-ivo. Din 49-
St. 125. Budilka 19 cm. Isola
-ivo. Din 64-29
St. 106. E. sava z a. i. z. ev.
n. kazalcem. Din 7-
St. 120. K. v. i. z. p. a. ura z
-ivo. m. kol. s. m. 3 let o
-ivo. m. tvo. Din 44-
St. 121. Budilka z radijo. Je
v. i. k. m. in kavalci D n. 58

izvanredna ponudba!

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite

kožno pelerino za dež

C. O. V. tehta samo 110 gramov, imitacija ribje kože Imm. Odlično se je ta pelerina izkazala, ker ne prepušča mokrote, je komodno zložljiva, kakor majhna žepna beležnica, ki se jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadyse trpežna. Zelo priporočljiva za dame in gospode (tudi za otroke) v dežju in snegu, za izlete in sport — Reklamna cena s posebnim kapuho in etuijem samo 70 Din, franko, začrtinjena, poslana po poštne povzetju, dva kosa 138 Din. Razpošilja A. Mařik, export, Praha X.II., Londýnska 57. (Ce ne bi ugajala, jamčimo zamejo.)

Naslov natančno napisati.

Gotove obleke in površne suknje!

Da ustrezem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih potov in stroškov, sem vpeljal nov način prodaje oblačilnega blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača ali ni z njim zadovoljen, lahko pri meni izbere blago — in dobi v 6 dneh zgotovljeno obleko po najnovejši modi ali pa po svojem okusu. Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod — za to jamčim Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlagoti. Vpeljal sem tudi vse vrste usnja — po znižani ceni. Pridite in prepričate se!

IVAN A. GROSEK

Irgovina z mešanin blagom — TREBNJE

V mrazu
in ob slabem vremenu
ne bodite z doma, ne da
bi vzeli v usta

pastilje

„Valda“

ki Vam prihranijo in od-
sira 110 nahod, grlobol,
katarje, hrip, infuenco,
aduho itd. Toda pred
vsem pazite, da dotite

izvirne pastilje

„Valda“

Proda jo se samo v skatljicah
z napisom

„Valda“

v vseh lekarnah in drogerijah

Ali se hočete osvoboditi svojega revmatizma in trganja?

Zadnjih, sklepe bolečine v udih in vratih, otezi udje, sušne
roke in noge, urganje, podijanje, zbadanje po raznih delih telesa, da
celo stah od te sušne posledice revmatizma in protinskih bolečin,
ki jih je treba odstraniti, se hočete osvoboditi vedno bolj narečevala.
**Ponudim vam zdravilno - piščo, ki hočete zdraviti, razredči-
tva vodo in sluzi, ospešita orzavo in zrinčevanje, orez se tako
vzno splošno ali tajno sredstvo narave izdelal, ki pa nam nudi v
blagor - pladja ploščitja dohva mti narava**

Vsakomur poskušaj zastonj!

Prite mi tako in prejeli boste do zdravstva, ki jih imam v vseh
delih, poskušaj zastonj, in tranko poskušaj zastonj, in poskušaj
vredilo. Sami se boste lahko prepričali o neškodljivem in hitrem
učinkovitosti zdravila!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalersir. Nr. 5. Ab. 17.

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzovni naslov: Gospobanka

(Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—

Vloge nad 400 milijonov dinarjev

Podružnice:

Maribor, Novo Sad, Sombor, Split, Šibenik,
Bled, Celje, Diakovo, Kočevje, Kranj.

Izvršuje vse vrste bančnih
poslov pod najugodnejšimi
pogoji. — Glavno in naj-
večje zastopstvo v Slove-
niji za prodajo srebrne Drzav-
ne razredne loterije

Prodaja obveznic 7% drž-
in-est. posojila ter 2 1/2%
voine odškodnine in vseh
vrst vrednostnih papirjev
tudi na obroke pod ugod-
nimi pogoji.